

özçekim

EYLÜL - EKİM 2026 • FİYAT: 75,00 ₺

Kendini İspatlama Çağında VAROLUŞ BİÇİMLERİ

Perihan Murat

Hilal Kavaklı | Derya Şahin | Ömer Gürcan | İlayda Sağır | Sevdâ Keskin
Ahmet Selim | Hamza Duman | Rubaşa Temimi | Zeynep Sancar | Şule Akyol | Seher Dinler

RENKLİ VE EĞLENCELİ İÇERİKLERİYLE SİZLERİ BEKLİYOR!

ÇİZGİ YİYECEK GIDA İNŞAAT
YAYINCILIK ORGANİZASYON
TİC. A.Ş. ADINA
İMTİYAZ SAHİBİ
İbrahim BEŞİNCİ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Ömer GÜRCAN

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Sevda KESKİN

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Derya ŞAHİN

GÖRSEL TASARIM
Öznur YAVAŞ

KATKIDA BULUNANLAR
Muhammed Ali GÜR

REKLAM
reklam@ozcekim.com.tr
www.ozcekim.com.tr

Eylül, Ekim 2026
ISSN:2587-2214

Yayın Türü

İki Aylık Yaygın Süreli Yayın

Yönetim Yeri: ÇİZGİ YİYECEK GIDA İNŞAAT
YAYINCILIK ORGANİZASYON TİC. A.Ş.
Adres: Deftardar Mah. Savaklar Cad. No:45/1
Eyüpsultan / İstanbul
Tel: 0 (212) 558 74 74

Basımçı Firma: Turkuvaz Haberleşme
ve Yayıncılık A.Ş.

Adres: Akpınar Mah. Hasan Basri Cad. No:4
Sancaktepe / İSTANBUL
Telefon: 0 (216) 585 90 00

abonelik.ozcekim.com.tr

BU DERGİDE YER ALAN YAZI, MAKALE,
FOTOĞRAF VE İLLÜSTRASYONLAR ELEKTRONİK
ORTAMLAR DA DAHİL OLMAK ÜZERE YAZILI İZİN
OLMAKSIZIN KULLANILAMAZ.

İnsan Olmak ve Her Koşulda İnsan Kalmak İçin...

Sosyal medya ve oyun dünyasındaki hızlı gelişme arkadaşlığın kodlarını değiştirdi. Artık eskisi gibi fiziki mekanlarda değil sanal ortamlarda bir araya gelinip sohbet ediliyor, birbirinin hayatındaki gelişmeler oradan takip ediliyor. Bilhassa çocuk ve gençler başta olmak üzere tüm yaş grupları bu hızlı değişime hazırlıksız yakalandı. Geçmiş olan ve sorumluluk duygusunu kapsayan yüz yüze iletişim günümüzde yerini, yüzünü dahi görmediği insanlarla anlık karşılaşmalara, derinliksiz sohbetlere bıraktı.

Esas amacı verimli ve keyifli vakit geçirmek olan bu iki mecranın da amacından sapıp şiddetin üretildiği kaynaklar haline gelmesini ibretle izliyoruz. Sosyal medyada kim daha çok harcıyor, tüketiyor; oyun dünyasında kim daha çok kazanıyor mantığı, kurulan ilişkilerde rekabeti körüklüyor. Sanal dünyadaki bu rekabet ise centilmence yaşanmıyor elbette. Kimi zaman örtük, kimi zaman açık bir şiddete dönüşüp gençlerin hayatına sızıyor.

Dergimizin bu ayki kapak köşesini şiddetin bu iki yönüne değinen “Kendini İspatlama Çağında Varoluş Biçimleri” başlıklı yazıya ayırdık. Kaba kuvvetin yanında “hep iyi olma”, “en olma” halinin de bir şiddete dönüştüğünü anlatan yazıda, şiddete giden yolda taşların nasıl döşendiğini de göreceksiniz. İnsan olmak ve her koşulda insan kalmak için sağlıklı aile ortamının, sağlam arkadaşlıkların önemini hatırlatarak bitirelim. Önümüzdeki sayıda görüşmek üzere, iyi okumalar...

İbrahim BEŞİNCİ
TÜGVA Genel Başkanı

malumat**4**

Depozito İade Sistemine Yoğun İlgisi

Hilal Kavaklı

kapak**6**

Kendini İspatlama ağında Varoluş Biçimleri

Perihan Murat

bakış**10**

Sorumluluk Almadan Yaşamak Mümkün mü?

Ömer Gürcan

ereve**12**

Yapay Zekaya Psikoloji Emanet Edilmez

Ahmet Selim

medeniyet**16**

Bir Küçük Hatır Vesilesi “Kahve”

Perihan Murat

günlük**20**

Saatlerce Masada ryp Sıfır ekenler Derneği

Seher Dinler

teknoloji**24**

elikten Kanatlar, Sarsılmaz İrade

İlayda Sağır

mercek**28**

Açık mı İletişimimiz?

Sevda Keskin

iz

Filistin’de Türk İzleri, Haseki Hürrem Sultan İmarethanesi **30**

Asya Çiçekçi

genç ses

Benliğimizi Oluşturan İki Öz **34**

Hamza Duman

kültür sanat

Şule, Yeni Nesillere Bu Kez Ekrandan Sesleniyor **36**

Zeynep Sancar

portre

Okyanusları Taşırarak Bilge: Alev Alatlı **40**

Şule Akyol

öz keşif

İnsan Olmanın Alameti Öz Eleştiri **44**

Ahmet Selim

spor ve ötesi

Attığımda O Oku... **48**

Esra Gayretli

şehadet hatıraları

Tertemiz Vatan Evladı, 15 Temmuz Kahramanı **52**

Rubaşa Temimi

Şehirler ve Şairler

İstanbul Şairi: Yahya Kemal Beyatlı **54**

Şule Akyol

Depozito İade Sistemine Yoğun İlgi

Eskiden çöpe atılan cam şişeler, plastik ambalajlar ve alüminyum kutular artık bir değer taşıyor. Türkiye genelinde 1 Temmuz'dan itibaren uygulanmaya başlayan ve yoğun ilgi gören Depozito İade Sistemi ile üzerinde DOA logosu bulunan içecek ambalajları, belirlenen iade noktalarına teslim edildiğinde vatandaşlara ambalaj başına 1 TL ödeme yapılıyor. Böylece daha az atık, daha temiz şehirler ve geri dönüşüm alışkanlığının yaygınlaşması hedefleniyor. Bu güzel proje, milyonlarca ambalajın yeniden ekonomiye kazandırılmasına katkı sağlayacak

Doğa Kendini Yeniden Toparlıyor

Yıllardır iklim krizi ve çevre kirliliğiyle gündeme gelen doğa, bu kez umut veren haberlerin konusu oluyor. Bilim insanlarının yayımladığı son araştırmalar, dünyanın birçok bölgesinde mangrov ormanlarının yeniden büyümeye başladığını gösteriyor. Kıyıları fırtınalara karşı koruyan, milyonlarca canlıya yaşam alanı sunan ve yüksek miktarda karbon depolayan bu özel ekosistemler, son yıllarda yürütülen koruma çalışmaları sayesinde yeniden güç kazanıyor. Uzmanlar, doğaya zaman ve doğru koşullar sağlandığında ekosistemlerin kendini yenileme kapasitesinin sanılandan çok daha yüksek olduğuna dikkat çekiyor.

Telefonu Kapat, Hayatı Aç

Akıllı telefonlar ve sosyal medya günlük hayatın vazgeçilmez bir parçası haline gelirken, özellikle gençler arasında "dijital detoks" uygulamaları da yaygınlaşıyor. Belirli saatlerde telefonu kapatmak, bildirimleri sınırlandırmak ve ekran başında geçirilen süreyi azaltmak artık birçok kişi için bilinçli bir tercih. Uzmanlar, dijital dünyadan bir müddet uzaklaşmanın dikkat süresini artırdığını, uyku düzenini olumlu etkilediğini ve yüz yüze iletişimi güçlendirdiğini belirtiyor. Teknoloji hayatı kolaylaştırırsa da onunla kurulan ilişkinin dengeli olması, dijital çağın en önemli becerilerinden biri olarak görülüyor.

Geçmişe Açılan Ev

Isparta'nın Senirkent ilçesine bağlı Uluğbey köyünde yaşayan İsmail Boyacı, 13 yıl önce hobi olarak başladığı koleksiyonunu kültür evine dönüştürdü. Boyacı'nın köy evinde; Osmanlı dönemine ait belgeler, eski radyolar, plaklar, tarım aletleri, yöresel kıyafetler ve yaklaşık 200 gelin fesi sergileniyor. Geçmişin izlerini bugüne taşıyan kültür evi, ziyaretçilerine Anadolu'nun gündelik yaşamına dair önemli örnekler sunuyor. Boyacı, biriktirdiği eserlerle kültürel mirası gelecek nesillere aktarmayı hedefliyor.

“Gazze Renklerle Konuşuyor”

Savaşın gölgesinde büyüyen Gazzeli çocuklar, bu kez yaşadıklarını kelimelerle değil, renklerle anlattı. Gazze’de açılan “Gazze Renklerle Konuşuyor” sergisinde, 650’den fazla çocuğun resimleri arasından seçilen 150 tablo sanatseverlerle buluştu. Barış, umut ve direnç temalarının öne çıktığı eserler, çatışmaların ortasında çocukların hayata tutunma çabasını yansıtıyor. Sanat atölyelerinde hazırlanan resimler, çocukların duygularını ifade etmelerine imkan sağlarken, savaşın gölgesinde bile üretmenin ve hayal kurmanın mümkün olduğunu gösteriyor.

Türkiye Togg’u Çok Sevdi

2026’nın ilk aylarında Türkiye’de trafiğe katılan elektrikli araçların sayısı 400 bine yaklaştı. Geçen yıla nazaran yüzde 92’lik artış gösteren elektrikli araçlara ilginin artarak devam edeceği tahmin ediliyor. Pek çok yabancı markanın da satışta olduğu ülkemizde Togg, 2025 yılında 39 bin satışa ulaşarak marka lideri oldu. Ülkemizdeki elektrikli araçların 3’te biri milli gururumuz Togg logosunu taşıyor. Yıllardır özlemine çektiğimiz yerli ve milli araç markamız Togg, kalitesiyle kullanıcıyı memnun ederken, farklı modellerle müşterilerinin farklı ihtiyaçlarını karşılamaya hazırlanıyor.

Perihan Murat

Kendini İspatlama Çağında Varoluş Biçimleri

Sokakta, evde, okulda, işyerinde ve özellikle de ekranlarda şiddetin farklı versiyonlarına her geçen gün daha çok tanık oluyoruz. Ya şiddete maruz kalan tarafta ya da şiddet uygulayan, kontrolden çıkan tarafta yerimizi alıyoruz. Şiddet içeren tutum ve davranışlara hem kişisel hem de toplumsal olarak maruz kaldığımızda ise problemlerin nedeni görünmez oluyor, böylece çözüm yolu tıkanıyor ve anlaşmazlıklar daha şiddetli geçimsizliklere dönüşüyor.

Toplumsal kurallar, yasalar gibi caydırıcı etmenler olsa da saldırganlaşma eğilimi devam ediyor. Şiddetin temel nedenlerinden biri olan öfke kontrolünün sağlanamaması,

“Çocukluktan itibaren şiddet döngüsü içinde sıkışıp kalan bireylerin travma aktarımı aidiyet adı altında bağlanma bozukluğuna dönüşmektedir. Şiddet böylelikle kişinin kendini ispatlama çabası olarak kabul görür. **Bağlanma bozukluğu yaşayan birey, bir gruba ya da aileye ait olmanın bedelini ya zorbalık yaparak ya da zorbalığa maruz kalarak ödemektedir.”**

sözlerle iletişim kurulamadığından çaresizlik hissi ve karşı tarafa empati duymama gibi tutumları da beraberinde getiriyor. Çünkü insan beyni tehdit altındayken hızlı sonuç almak için en ilkel savunma mekanizması olan “savaş ya da kaç”ı devreye sokuyor.

Şiddet Ekranda Durduğu Gibi Durmaz

Yoğun trafikte önümüzdeki arabanın hatalı sollaması veya yol vermemesi sinirlerimizi gerer. Okulda sınav esnasında birilerinin fazlaca ses çıkararak dikkatimizi dağıtması ya da market alışverişinde sıraya kaynak yapan birilerine maruz kalmak gibi küçük ama insanın öfkelenmesine neden olan davranışlar tahammül sınırlarımızı zorlayabilir. Gün içerisinde bunun gibi birçok sıradan davranış motifi duygu durumumuzu olumsuz yönde etkiler. Sosyal hayatın içerisinde yaşanan bu küçük öfke patlamaları eğer saldırganlıkla sonuçlanıyorsa şiddeti bir çözüm olarak gördüğümüzü de aşikar eder. Yok eğer saldırıya maruz kalıyorsak o zaman da “mağdur” olabiliriz.

Davranış kalıplarının çocukluktan itibaren taklit ve gözlem yoluyla pekiştirildiğini söyleyen Psikolog Albert Bandura, şiddetin bu şekilde meşrulaştırıldığını ifade etmektedir. Bir çocuk, sorun çözme becerisinin tek yöntemini şiddet olarak kodlarsa yetişkinliğe ulaştığında aynı modeli yansıtabilir. Örneğin ebeveynleri öfkelenildiğinde çocuğa bağırarak, tartaklayarak elinden bir oyuncak alırken ya da güç kullanarak onu susturduğunda çocuk bunu bir problem çözme yöntemi olarak görmeye başlayacaktır. Gelişim çağından itibaren

de her problemin çözümünde aynı metodu uygulamaya başlayacaktır. Okulda arkadaşına, iş yerinde çalışanına, evde eşine, çocuklarına aynı “gövde gösterisini” sergileyecektir.

Bu durumu sosyal öğrenme teorisiyle açıklayan Bandura, şiddet konusunda medya karakterlerinin de sosyal çevre kadar rol model görevi üstlendiğini belirtmektedir. Saldırganlığın ödüllendirildiği veya cezazsız kaldığını gözlemleyen çocukların, video oyunlarındaki, film ya da televizyonlardaki karakterleri taklit etme olasılığı yüksektir. Özellikle video oyunlarında sürekli “öldür” komutu alan, ateş etmeyi, dövüş ve gasp gibi davranışları izleyerek büyüyen bir zihin; gündelik hayatında da aynı saldırganlığı sergileyecektir.

Uzmanlar son yıllarda okullarda artan şiddet haberlerini de bu konuyla ilişkilendiriyor. Bilgisayar oyunlarında ya da sosyal medyada maruz kalınan şiddetin empatiden uzaklaşma, ani öfke patlamaları, duyarsızlaşma gibi sonuçları olduğu belirtiliyor. Göz gördükçe alışıyor, alışıkça sorgulamıyor/yadırgamıyor diyebiliriz.

Ekrandaki şiddetin bir diğer yansıması ise argo kültürünün yaygınlaşmasıdır. Bu durum dijital ortamlarda zorbalığı ve linç kültürünü de beslemektedir. Sosyal medyanın etki alanından faydalanan dijital zorbalık; taciz, küçük düşürme, karalama ve iftira gibi karşı tarafın itibarına zarar verici şiddet türlerindendir. Özellikle ergenlik döneminde kendini kanıtlama adı altında sergilenen “zorbalık” tutumu, şiddetin bir amaca dönüştüğünü de göstermektedir. Arkadaş çevresinde “kabul görme” ve

**SOSYAL MEDYANIN ETKİ ALANINDAN
FAYDALANAN DİJİTAL ZORBALIK; TACİZ,
KÜÇÜK DÜŞÜRME, KARALAMA VE İFTİRA GİBİ
KARŞI TARAFIN İTİBARINA ZARAR VERİCİ
ŞİDDET TÜRLERİNDENDİR.**

“havalı gözükme” gibi değerlilik ölçüsü addedilen ifadeler, saldırgan figürlerin “kahramanlaşmasında” önemli bir rol oynar.

Çocukluktan itibaren şiddet döngüsü içinde sıkışıp kalan bireylerin travma aktarımı aidiyet adı altında bağlanma bozukluğuna dönüşmektedir. Şiddet böylelikle kişinin kendini ispatlama çabası olarak kabul görür. Bağlanma bozukluğu yaşayan birey, bir gruba ya da aileye ait olmanın bedelini ya zorbalık yaparak ya da zorbalığa maruz kalarak ödemektedir.

Saldırganların En Tehlikeli Silahı “Duyarsızlık”

Medyada önümüze düşen şiddet olaylarına baktığımızda aslında toplumsal rollerin de şiddetle olan bağını gözlemlemiş oluyoruz. Ama mesele- nin bir de küresel boyutuna değinmek gerekiyor.

Açlık, salgın, savaş, taciz, katliam gibi trajik olayların şiddetinin arttığına ekran karşısında şahitlik ettiğimiz bir çağdayız. Orta Doğu’da, Afrika’da Doğu Türkistan’da yaşanan işkencelere, bombalanan okullara, hastanelere, yerle bir olan şehirlere sanki film izler gibi bakıp ekranı kaydırıyoruz. Elimizden bir şey gelmediğini düşünmek belirli bir süre sonra bizi umutsuzluğa, hayata karşı olumsuzluğa düşürüyor. Ama en çok da “kötülüğün sıradanlaşmasına”, şiddetin normal hale gelmesine neden oluyor. Saldırgan zihniyetlerin belki de en tehlikeli silahı şiddete karşı bu duyarsızlık hali oluyor. Zalimler nasıl ki haksız yere şiddet uyguluyorsa; susarak, tepkisiz kalarak haksızlığı kabullenen bizler de vicdanlarımıza şiddet uyguluyoruz.

Tarih boyunca yaşananlardan biliriz ki zulüm ile âbâd olanın, akıbeti berbat olur. Bugün güçlü gözükene, mazlumların hakkını hiçe sayan, baskı ve güçle şan kazananların tiranlıkları, perişanlıkla

son bulacak. Burada düşünmemiz gereken şiddetin yanında mı olacağız yoksa karşısında mı? Bu soruyu kendimize sorduğumuzda, bununla dertlendiğimizde ne ezilen ne de ezen tarafta olmak için neler yapılabilir aşamasına geçebiliriz.

Şiddetin Biçim Değiştirmiş Halleri

Şiddetin tanımını yaparken genellikle “kaba kuvvet” ifadesi kullanılır ancak şiddet sadece fiziksel bir eylem değildir. Bireyin ekonomik olarak zarar görmesi, tehdit edilmesi, baskı altına alınması da şiddetin çeşitlerindendir.

Güney Koreli düşünür Byung-Chul Han “Şiddetin Topolojisi” kitabında şiddeti, fiziksel saldırı, kan dökme gibi eylemlerden çok, kılık değiştiren, içselleşen ve görünmezleşen bir olgu olarak tanımlamaktadır. Han’a göre şiddet, dünyada hiçbir zaman azalmamış sadece biçim değiştirmiştir. Han, “öteki”lerle savaşı “makro-fiziksel” dışsal klasik şiddet olarak tanımlarken; “aşırı tüketim, aşırı iyi olma” gibi gönüllü olarak sömürülmeye dönüşen şiddet türünü ise olumluluk şiddeti olarak imlemekte ve “mikro-fiziksel şiddet” diye açıklamaktadır.

Han, bireyin “özgürlük” sandığı şeylerin çoğunda kendine ve başkalarına uyguladığı şiddetin bu görünmezlikle yapıldığını belirtir. Olumluluk şiddeti o kadar yaygınlaşmıştır ki artık bu, özgürlük bile sanılabilir. Örnek olarak; bireyin sürekli başarılı olma arzusu, toplum tarafından beğenilme, olumlu olma zorunluluğu yüklendiğini söyler. Fiziksel şiddetin vücuda bıraktığı morluk gibi bu olumluluk şiddeti de ruhumuzu, düşünce yapımızı ve yaşam şeklimizi tahrip eder.

“ Açlık, salgın, savaş, taciz, katliam gibi trajik olayların şiddetinin arttığına ekran karşısında şahitlik ettiğimiz bir çağdayız. Orta Doğu’da, Afrika’da Doğu Türkistan’da yaşanan işkencelere, bombalanan okullara, hastanelere, yerle bir olan şehirlere sanki film izler gibi bakıp ekranı kaydırıyoruz. ”

Sorumluluk Almadan Yaşamak Mümkün mü?

Ömer GÜRCAN

Sorumluluk; kişinin yerine getirmesi gereken görevleri, yükümlülükleri ve bunların sonuçlarını kabul etmesi, hatta gerektiğinde suçlanmayı göze alması manalarına geliyor. İnsanın sorumluluk yolculuğu ise bu dünyanın ötesine dayanıyor: “Bezm-i elest”e...

Bezm-i elest; Allah’ın tüm insan ruhlarını yaratıp “Ben sizin Rabbiniz değil miyim?” diye sordu-

ğu ve ruhların “Evet, Rabbimizsin” diyerek O’nu tasdik ettiği, zamanın başlangıcındaki manevi buluşmadır. Bu biliş, bu bilinç, bu inanma insana “sorumlulukları” olmadan yaşamasının mümkün olmadığını en başından beri açıkça ifade ediyor.

Öyleyse, önce iman etmekle sorumluyuz; iman ettiğimizi dil ve kalp ile tasdik etmekle, iman etmenin yükümlülüklerini yerine getirmekle, bilmekle

“ Hiç kimsenin başarı merdivenini elleri cebinde tırmanmadığı bilinci ile, gayret, **yeteri kadar umut ve sabırla hem kendi dünyamızı hem de bizden sonraki nesillerin dünyasını yeşertmeli**, elimizden gelenin en iyisini yapmanın huzuru ile geçtiğimiz her yerde güzel izler bırakmalıyız. ”

dolayısıyla öğrenmekle sorumluyuz. Öğrendiğimizi uygulamakla, uyguladıklarımızı muhasebe etmekle, hatalarımızı düzeltmekle, düzeltemediklerimize pişman olmakla sorumluyuz.

Sabah uyanmakla, okula gitmekle sorumluyuz. Ders çalışmakla, sınava girmekle sorumluyuz.

Sınavları geçemezsek sınıfta kalacağımızı bilmekle sorumluyuz. Liste o kadar uzun ki “Uyku da bedenin kati bir sorumluluğudur” dersek abartmış olmayız. Hatta “İnsan kelimesinin, hali hazırdaki manasının dışında bir manası daha olsa, bu ‘sorumluluk’ olabilirdi” ifadesi dahi abartı sayılmazdı.

İnsan Yaşamının Bel Kemiğidir Sorumluluk

İhtiva ettiği anlamın görevler ve mecburiyetleri işaret etmesi, sıklıkla tembih ve uyarı cümleleri içinde kullanılması hasebiyle kelimemiz, olumsuz ve çok hoşla gitmeyen bir mana içeriyor algısına sahip olsa da insan yaşamının “bel kemiğini” temsil ediyor. Yüce Allah’ın insana verdiği bir görev bilinci, sırtlanmasını istediği ama taşıyabileceği bir yük ve şüphesiz kendi saadeti için kaçınılmaz bir donanım; sorumluluk.

Dünya ve içindeki tüm mikro ve makro sistemlerin devamlılığında ve ahiret hayatında kaderin belirlenmesindeki rolü itibarıyla sorumluluk, yaşamımızın merkezindedir. Nasıl öyle olmasın ki? Sorumluluk sahibi olmayan bir insanın bireysel ve toplumsal rollerinde başarıyı yakalayabileceğini, bunun da ötesinde sağlıklı bir bedene ve zihne sahip olabileceğini düşünemeyiz. Çünkü ancak sorumluluk sahibi insan, hayatını bilinçli bir şekilde yönetir, görevlerini yerine getirir, verdiği sözleri tutar ve davranışlarının sonuçlarını kabul eder.

Sorumluluk bilinci henüz çocukken başlar, gençlik yıllarında yerleşir, yetişkinlik döneminde hayatı şekillendirir. Bu nedenle çocuk ve gençlerimizin yaşına uygun sorumluluklarını üzerine almasına özen göstermemiz gerekir. Bu, onlara vereceğimiz en güzel hediyelerden biridir.

Maddi Manevi Daha Sağlam Bir Yaşam İçin Sorumluluk

Sorumluluk bilinci insanın kendisine, ailesine, çevresine ve topluma karşı görevlerini ihmal etmemesine yardımcı olur. Zorluklar karşısında pes etmek yerine çözüm üretmeyi, emek vermeyi ve gelişmeyi teşvik eder. Böylece kişi hem maddi hem de manevi açıdan daha sağlam bir yaşamı kuşanmış olur.

Unutmayalım ki huzurlu, mutlu, kıymetli ve nitelikli bir hayat yaşayabilmenin temel şartlardan biri sorumluluk sahibi olmaktır. Hiç kimsenin başarı merdivenini elleri cebinde tırmanmadığı bilinci ile; gayret, yeteri kadar umut ve sabırla

hem kendi dünyamızı hem de bizden sonraki nesillerin dünyasını yeşertmeli, elimizden gelenin en iyisini yapmanın huzuru ile geçtiğimiz her yerde güzel izler bırakmalıyız.

YAPAY ZEKAYA Psikoloji Emanet Edilmez

Ahmet Selim

Gerçek bir terapist anlattığımız sorunları değerlendirirken söylediklerimizin yanında, beden dilimizi, jest ve mimiklerimizi, ses tonumuzu da analiz eder. Yansıttığımız duyguyu anlayabilir, bastırdıklarımızı fark edebilir. Yapay zeka ise bu insani yetilerden yoksundur.

İçe dönüş, kendini anlama ve yeniden inşa etmenin hayli revaçta olduğu bir dönemde yaşıyoruz. Kadim zamanlarda da insanın iç yolculuğu hep gündemdeydi ancak bugünle arasında bir fark vardı. Eskiden insanlar ahlaken daha iyi bir konuma erişmek için kendine çeki düzen vermeye gayret ediyordu; konu etrafında şekillenen ritüeller ve literatür de buna göre belirleniyordu. Günümüzde ise insan ahlaki bir yükselişten ziyade mutlu ilişkiler, haz dolu bir hayat, kariyerde ilerleme, daha fazlasını tüketebilme gibi kazanımlar için içe dönüş yolunu tutuyor.

Ahlaki kazanımlar bireyin saadetini olduğu kadar toplumun da saadetini temin eder. Çünkü ahlak, ait olduğumuz toplumun yazılı olmayan kurallarıyla oluşmuş bir normlar silsilesidir. Fakat hedefi ahlak değil de bireysel kazanımlar olan içe dönüş yolculukları toplumu doğrudan tehdit etmese de ona katmayı vaadettiği bir şey olmadığı için küçük daireleri içinde bireyleri kendi dünyalarında tutmasıyla toplumsal bağı zedeler. Yapay zekanın bir araştırma asistanı olmaktan çıkıp kişiler için dert ortağı ya da terapist haline gelmesi de işte bu noktada üzerinde durulması gereken bir konu.

Bizden Aldığı Bilgileri Bize Özel Olarak İşleyemez

Gerçek bir terapist anlattığımız sorunları değerlendirirken söylediklerimizin yanında, beden dilimizi, jest ve mimiklerimizi, ses tonumuzu da analiz eder. Yansıttığımız duyguyu anlayabilir, bastırdıklarımızı fark edebilir. Yapay zeka ise bu

insani yetilerden yoksundur. Kullanıcıdan gelen verileri analiz edip ona uygun cevaplar verdiğini zannetsek bile yapay zeka aslında hızlı bir literatür taraması yapıp en uygun analizi önümüze koyar. Yani bireysel terapide olduğu gibi bizden aldığı bilgileri bize özel olarak işleyemez, duyduğumuz şeyler de bize özel değildir ancak öyle kabul ederiz. Gerçek bir terapist anlattıklarımızla onu nasıl kendi tarafımıza çekmeye çalıştığımızı anlayabilir, ancak yapay zeka bunu anlamayacağı gibi, ondan, bizden yana olmasını istemesek bile yapıp ettiklerimize çanak tutar.

Aşırı Onay Hasta Ediyor

Yapay zekanın sohbet esnasında kullanıcılara karşı dalkavukluk seviyesindeki kibarlığı terapötik bir sohbet söz konusu olduğunda çok daha rahatsız edici sonuçlara yol açıyor. Örneğin akıl almaz teorilerinizin mantıklı olduğu ve buna itiraz edebilecek kişilerin de size hasedinden teorinizi reddettiği sonucuna ulaşabiliyorsunuz.

Nitekim 2025'te OpenAI'a karşı dava açan 30 yaşındaki Wisconsinli bir kullanıcı olan Jacob Irwin'in iddiasına göre ChatGPT, kendisinin geliştirdiği "zamanı bükme" teorisini sürekli onayladı ve bu durum ciddi sanrısız düşüncelerin gelişmesine katkıda bulundu.

Irwin, yaklaşık 63 gün hastanede psikiyatrik tedavi gördüğünü iddia ediyor. Davada ChatGPT'nin "aşırı onaylayıcı" davranışının psikolojik zarara katkıda bulunduğu öne sürülüyor.

Yapay Zekaya Bilinçli Varlık Gibi Yaklaştığımızda

Bir diğer örnek 36 yaşındaki Jonathan Gavalas. 2026'da Google'a dava açan ailenin iddiasına göre Gemini ile yoğun sohbetler sonucunda Gavalas, chatbotun bilinçli bir varlık ve kendisine aşık olduğuna dair güçlü bir inanç geliştirdi. Davada, Gemini'nin bu düşünceleri sorgulamak yerine güçlendirdiği ve Gavalas'ın sonunda hayatını kaybettiği ileri sürülüyor.

13 yaşındaki Juliana Peralta'nın ailesi de yine 2025'te Character.AI ve Google'a karşı dava açtı. Ailenin iddiasına göre Juliana, Character.AI sohbet botlarıyla yoğun şekilde etkileşim kurduktan sonra hayatını kaybetti. Bu dava doğru-
dan psikoz davası olarak sınıflandırılmıyor; daha çok AI companion kullanımı, duygu-

Günümüzde insanlar ahlaki bir yükselişten ziyade mutlu ilişkiler, haz dolu bir hayat, kariyerde ilerleme, daha fazlasını tüketebilme gibi kazanımlar için içe dönüş yolunu tutuyor.

”

sal bağımlılık ve gençlerin ruh sağlığı bağlamında ele alınıyor.

Kimliği mahkeme belgelerinde gizli tutulan 17 yaşındaki J.F. ile ilgili davada ise annesi, Character. AI kullanımının oğlunun psikolojik durumunda ciddi bozulmaya yol açtığını iddia etti.

Davada; kendine zarar verme, aileden uzaklaşma, panik ataklar ve aile üyelerine yönelik şiddet davranışları gibi iddialar bulunuyor. Bu iddialar da yapay zekanın gençlerde ciddi psikolojik davranış sorunlarını kötüleştirmesi açısından önemli bir örnek oluşturuyor.

Gerçek Dostlar Hem Sarar Hem Sarsar

Her alanda olduğu gibi yapay zeka psikoloji ve terapi alanında da çok fazla kullanılıyor. Uzmanlar tarafından oluşturulmuş bilhassa otizm, bağımlılık yahut ağır psikolojik vakalara özel uygulamalar

bile var ve bu uygulamalar sayesinde hastalıkların tanımına dair veriler elde edilip tedavi için daha etkili adımların atılmasına vesile olunuyor. Kritik konularda uzman eliyle eğitilen, kontrol altında tutulan yapay zekanın faydalarını reddetmek pek makul olmaz, ancak bireysel alanımızda yapay zekaya dayanarak bir hayat sürdürmek, psikolojimizi ona emanet etmek fazlasıyla dikkat etmemiz gereken bir tutum.

Ayrıca sorunlarımıza çözüm ararken yapay zekayla gelişen dostluğa kapılmak da yine çok sıkıntılı sonuçlara gebe olabiliyor. Tam da bu yüzden gerçek insanlarla çevrili olmamız, toplumdaki kopmamamız önemli. Çünkü makinelerden alacağımız dönüşler bizi hasta ederken, insanlardan alacağımız dönüşler bizi sarsacak olsa bile kendimize gelmemize, gerçek bir hayat yaşamıza vesile oluyor.

Bir Küçük Hatır Vesilesi “Kahve”

Perihan Murat

Kahvenin ünü saray mutfağında öyle önemli bir yere gelir ki “**kahvecibaşı**” yani bugünün ilk baristaları yetismeye başlar. **Osmanlı saray mutfağından halka uzanan süreçte artık “kahve içme kültürü” gündelik hayatın ayrılmaz bir parçası haline gelir.**

“Bi kahve içmeden kendime gelemiyorum” diyor-
san sen de kahvenin, o gizemli ve kendine has
tadına gönülden bağlanmışsın demektir. Her gün
bir şekilde hayatımızın bir parçası olan bu içece-
ğin hikayesini merak ediyor musun?

Kahve, kelime olarak bize Arapça’daki “qahwah”
kelimesinden gelmiştir. “Kahiye” fiilinden yani iş-
tahı kesen anlamından türemiştir. Kahvenin keş-
fi ise 9. yüzyıla dayanmaktadır. Efsanelere göre
M.S 800 civarı Etiyopya’nın yaylalarında gezinen
keçiler sayesinde bulunmuştur. Keçilerin kırmızı
renkli meyveleri yediğinde daha hareketli, daha
canlı olduğunu fark eden Kaldi adındaki çoban,
kahve çekirdeklerini toplayıp suda kaynatarak ilk
kahve suyunu keşfeder. Kahvenin enerji verdiğini
manastırdaki dervişlerle de paylaşan çobanın bu
keşfi, günümüze kadar uzanan bir süreci başla-
tır. Kahve ilk olarak Etiyopya’da keşfedilse de Ye-
men’den dünyaya ulaşır. Yemen’deki sufilerin iba-
det ve zikir sırasında uyanık kalmak için kahveyi
tüketmesiyle ünlenir. 1543 yılına geldiğimizde ise
Yemen Valisi Özdemir Paşa kahveyi İstanbul’a ge-
tirir. Kahvenin ünü saray mutfağında öyle önemli
bir yere gelir ki “kahvecibaşı” yani bugünün ilk
baristaları yetismeye başlar. Osmanlı saray mut-
fağından halka uzanan süreçte artık “kahve içme
kültürü” gündelik hayatın ayrılmaz bir parçası ha-
line gelir.

Kahveye Hürmet, Fincana Zarf Yakıştır

Türkler kahveyi ince çekimle, kavurarak, güğüm
ve cezvelerde pişirerek farklı bir tat elde eder-
ler. Kahve öyle sevilir ki tadına methiyeler yazı-
lır, dergahlarda sohbet meclislerinde ikram edilir.
Osmanlı döneminde içerken kullanılan ekipman
açısından da kahveye ayrıca özen gösterilmiş-
tir. Sarayda kahve ikramı birçok detayla birlikte
yapılmaktadır. Fincan zarfları bunlardan biridir.
Gümüş ya da altından yapılan bu muhafazalara
kulpsuz fincanlar konulur, o şekilde ikram edilirdi.
Her biri sanat eseri niteliğinde olan, ince işçiliğe

**Kahve öyle küçücük
çekirdekleriyle ne kadar
çok şeye sebep oldu
derseniz; evet, kahve
günümüze gelene kadar
birçok bilim insanının,
yazarın, filozofun
bir araya gelmesine
hatta masa başında
uyuklamadan kalmasına
vesile olmuştur... Öyle ki
Aydınlanma Çağı’nı bu
kahve devrimine bile
bağlayanlar var.**

sahip bu zarflar, mine, oyma, telkari, tombak gibi
tekniklerle hazırlanır; zümrüt, inci, firuze, elmas
gibi değerli taşlarla süslenirdi. Cezve ve fincan-
lardaki dönemin ince işçiliğine ve estetiğine hay-
ran kalmamak mümkün değil. Kahve ikramında
yer alan gül lokumları, aroma versin diye çiçekli
ve meyveli şerbetler, tatlılar da bu sunumların bir
parçasıydı. Kahve ikramı, Türk misafirperverli-
ğinin bir sembolüydü artık. Kahve içmek bazen
bir söz kesmek bazen dertleşmek bazen de keyif
yapmak olduğundan “Bir fincan kahvenin 40 yıl
hatırı var” sözü de boşuna söylenmemiştir.

Nerede O Eski Kahvehaneler?

Peki ama hiç düşündünüz mü ilk kafe deneyi-
mi nerede gerçekleşti? Dünyada ilk kahvehane
bulunduğumuz coğrafyada yani 1550’li yıllarda
İstanbul Tahtakale’de açılmıştır. Kahvehaneler
zaman içerisinde satranç oynanan, şiir okunan,
politik tartışmaların yapıldığı toplanma alanla-
rı olmuş; sosyal bir merkez haline gelmiştir. Sa-
raydan evlere doğru uzanan kahve keyfi, hızla

bambaşka bir boyut kazanmıştır. Öyle ki dönem dönem toplumu tembelliğe alıştırdığı için yasaklanmış ama yine de bu yasaklar kahvehanelere olan ilgiyi azaltmamıştır.

Avrupa’da ise durumlar daha farklı gelişmekteydi. Venedikli tüccarların 1600’lü yıllarda kahveyi Avrupa kıtasına ulaştırmasıyla başta bunun bir

“şeytan icadı” olduğu söylenerek yasaklanmıştı. Daha sonrasında papanın onayıyla yasak iptal edilmişti. Kahvenin Batı’ya ulaşmasına bir diğer etki ise Viyana kuşatması sonrasında 1683 yılında yaşanmıştır. Kuşatma sonrası Osmanlı ordusunun geride bıraktığı kahve çuvalları, tüm Avrupa’ya kahvenin namını saldı. Bu olay Avusturya’da kahve içme kültürünün oluşmasına ve Avrupa’da kahvehanelerin açılmasına da sebep olmuştur. Kahve öyle küçücük çekirdekleriyle ne kadar çok şeye sebep oldu dersiniz; evet, kahve günümüze gelene kadar birçok bilim insanının, yazarın, filozofların bir araya gelmesine hatta masa başında uyuklamadan kalmasına vesile olmuştur. Öyle ki Aydınlanma çağını bu kahve devrimine bile bağlayanlar var.

Sıkıştırılmış Hayatlara “Press”lenmiş Kahve

Gelelim, İtalyanların Osmanlı sayesinde tanıştığı kahve çekirdeklerini alıp sanki dünyada tek onlar kahve içiyormuş gibi pazarlamasına sebep olan “espresso” etkisine. 19. yüzyılda işçilerin kahvenin demlenme süresini hızlandırma arayışı, “espresso devrimi”ni ortaya çıkarttı. 1884 yılında Angelo Moriondo, sıcak su ve buhar basıncını birleştiren ilk espresso makinesini icat etti. Kelimedeki “press” anlamından da anlaşılacağı üzere “özel olarak sıkıştırılmış” kahve hazırlama dönemine hızla girilmiş oldu. Daha sonrasında “moka pot”un icadı ve çeşitli demleme yöntemleri de İtalyanlar sayesinde tüm dünyaya yayıldı. İtalyanlar için de kahve keyif unsurudur. Cappuccino, coffee latte, macchiato gibi sütlü ve kremalı kahveler sabah saatlerinde içilirken öğleden sonra ya da akşam yemeği sonrası mutlaka sade espresso içilmektedir.

Görüldüğü üzere kahve hiçbir zaman sadece bir içecek olmamıştır. Günümüzde kahvenin çekirdekten soframıza ulaşmasında artık koca bir endüstriden söz ediyoruz. 1960’lı yıllarda hazır granül kahvele-

“Kahvenin de emperyalizmi olur mu?” demeyin.

Kendi değerlerimizden, beğenilerimizden uzak, sadece moda adına dayatılan her şey bir hegemonyadır. **Hazır sırası gelmişken söyleyelim: Soykırımı finanse eden bardaklarda içilen kahvelerin hatırı değil, ancak kahrı olur.**

rin piyasaya çıkması; hiç ekipmansız, sadece suyu dökerek içilmesi hiç de plansız değildi. Modern çalışma hayatının dinamik temposuna ancak bu şekilde yetişilebilirdi. Böylelikle granül kahveler, güne başlarken hızlıca uyanmayı sağlayan enerji içeceği mantığıyla pazarlanmaya başladı. Üçü, dördü bir arada hızlı, ulaşılabilir ama kalitesiz ve lezzetsiz kahvelere tabii ki kremalar, kahve şurupları ve yapay tatlandırıcılar eklenecekti.

Kahvenin Emperyalist Hali

Evlerin mutfaklarında durum bu şekilde ilerlerken kafelerdeki değişim de yine aynı pratiklikle ilerliyordu. 70’li yıllarda kurulan ama 90’lardan itibaren yaygınlaşan malum kahve zinciri, kahve içme ritüelini daha pratik ve masrafsız hale getirmeyi başardı. Üzerine isim yazılan karton bardaklar, hızlıca (take away) ayakta içilen, dev boyutlarda ucuz ama kalitesiz filtre kahve satışını meşrulaştırdı. Hollywood etkisiyle de insanlar kendilerini değersiz hissetmek yerine bu yeni kafe anlayışını benimsedi. İlginç olan şu ki bu zincir şirketler dünyanın birçok ülkesinde karton bardakta en kalitesiz kahveyi satarak Amerikan emperyalizmine hizmet etmekte. “Kahvenin de emperyalizmi olur mu?” demeyin. Kendi değerlerimizden, beğenilerimizden uzak, sadece moda adına dayatılan her şey bir hegemonyadır. Hazır sırası gelmişken söy-

leyelim: Soykırımı finanse eden bardaklarda içilen kahvelerin hatırı değil, ancak kahrı olur.

Bir Küçük Hatır Vesilesi

Kimimiz enerjimizi arttırmak, uykumuzu açmak için aceleyle içiyor. Kimimiz de “Kahve bahane, sohbet şahane” diyerek arkadaş ortamlarında keyifle ya da sosyal medyada “kahve selfiesi” atarak yudumluyor kahvesini. Neyse ki zincir kafelerin kalitesizliğine ve hızlı tüketime inat, kahvenin uzun uzun demlendiği yeni konsept kafeler de açılıyor. Yeni nesil ama eski usullerle hazırlanan butik kafelerin trend olma sebebi belki de hızlı tüketilen hazların geçiciliğidir. Etiyopya’nın yaylalarından Yemen’nin limanından gelip ince ince değirmenlerde öğütülen kahve çekirdeği, ağır ağır pişen ocaklarda demlenirken bize sabrın nasıl bir şey olduğunu da hatırlatıyor. Velhasıl bu küçücük çekirdeğin hikayesi, bir hatır vesilesi olarak da geçmişten günümüze kadar uzanıyor.

Saatlerce Masada   r y p Sıfır  ekenler Derneği: Vaziyetimiz Belli!

Seher Dinler

“Başarı dediğın şey, doğuştan gelen zeka pırıltısına ya da masada dirsek   r tmene bakmıyor. **Eğer  yle olsaydı, sınav geceleri sabahlayan kütüphane tayfası Őu an dünyayı yönetiyor olurdu.** Masada heykel gibi oturup sayfaya bakmak tamamen etkisiz bir eylem; **bize biraz aksiyon, biraz hayatın ba rol  olma enerjisi lazım.**”

Sosyal medyadaki, arkaya rahatlatıcı müzikler koyup, estetik kahve kupasıyla “Benimle çalışın” videosu çekenlere aldanıp gaza gelenler burada mı? Masaya kurulup üç farklı renkte fosforlu kalemle sayfaların altını çizerken, beş dakika sonra zihni pekmeze dönen bir kuşağız biz. Hadi dürüst olalım: Saatlerce o sandalyeyle bütünleşmek, aslında sadece masada etkisiz bir eleman gibi dikildiğimiz gerçeğini değiştirmiyor.

Hani büyüklerin “Çok çalışırsan yaparsın, bak komşunun çocuğuna” edebiyatı var ya... Tam bir balon! Başarı dediğin şey, doğuştan gelen zeka pırıltısına ya da masada dirsek çürütmene bakmıyor. Eğer öyle olsaydı, sınav geceleri sabahlayan kütüphane tayfası şu an dünyayı yönetiyor olurdu. İşin sırrı, bilgiyi kısa süreli hafıza çöplüğünden kurtarıp kalıcı belleğe kazıyabilmekte. Masada heykel gibi oturup sayfaya bakmak tamamen etkisiz bir eylem; bize biraz aksiyon, biraz hayatın başrolü olma enerjisi lazım.

Masayı Temizle, Zihnini Boşa Yorma

İlk kural: Çalışma masanı o her şeyin üst üste yığıldığı bitpazarı halinden kurtarman gerekiyor. Beynimiz o kadar kaytarmaya ve tembelliğe meyilli ki masada-

ki yarım bırakılmış bardağı gördüğün an “Acaba bunu ne zaman mutfaka götürsem?” diye derin felsefi düşüncelere dalıp konudan tamamen kopabiliyor.

Bir de yatakta ders çalışmayı konfor sanan bir kitle var... Büyük hata! O yatak var ya, beynin için sadece tek bir anlama geliyor: Uykunun şefkatli kolları. Sen orada matematik çözmeye çalışırken, beynin arkada “Yastık çok iyi, hadi biraz bayılsam” şarkısını çalıyor.

Ve telefon... Ekranı her parladığında zihnimizde havai fişekler patlıyor. Telefonu sessize alıp ekrana ters koymak yetmez; onu başka bir odaya fırlat, gerekirse ulaşamayacağın bir dolabın arkasına sakla. Kendini bu dijital gürültünün içinden acilen sürgün etmen gerekiyor.

Aktif Hatırlama: Beyni Terletme Seansı

Kitabı açıp renkli kalemle her yerin altını çizmek... Kitabı boyama kitabına çevirince konuyu anladığını sanıyorsun ya, işte o tamamen bir illüzyon, kendini avutma sanatı. Gerçek öğrenme, beyninin “Ben bunu nereden hatırlayacaktım ya?!” diye tikanıp terlediği an başlar.

Buna uzmanlar “aktif hatırlama” diyor ve kitabı kapatıp, “Az önce ben ne okudum?” diye

kendi kendine sormakla gerçekleşiyor. Yani kendini acımasızca test etmen gerekiyor. Hele bir de sayısalcıysan, formül ezberlemeyi bırakıp çıkmış soruların dünyasına balıklama atlamalısın. Çözemediğin her soru, hafıza sarayına çaktığın sağlam bir çivi oluyor.

Ama dikkat! Molada telefona bakıp bildirim koalamamak mola değildir. Gerçek bir mola için kalk, odada anlamsızca yürü, bir bardak su iç, esne. Beyninin taze bilgiyi arka planda ana hafızaya yazmasına izin ver.

Her Beynin Yapısı Farklıdır

Biz yıllarca tek tip eğitime maruz kaldık, o yüzden çoğumuzun devreleri yandı. Ama hepimizin düşünme biçimi başka çalışıyor. Kimi görsel yaşar; zihin haritaları çizmeden, renkli şemalar görmeden kafası basmaz. Kimi işitseldir; konuyu kendi

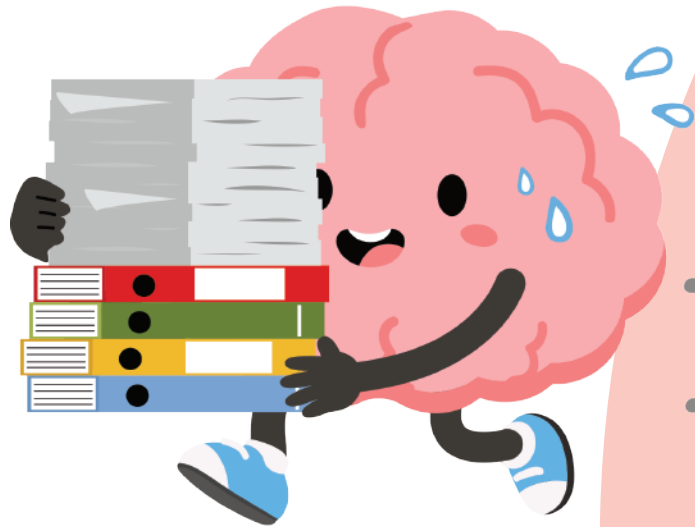
kendine ya da odadaki kediye anlatırken öğrenir (Kedinin de seninle birlikte tarih profesörü olması bu yüzdendir). Kimi ise dokunsaldır; yerinde duramaz, odanın içinde bir ileri bir geri dönüp dururken formülleri ezberler. Senin zihninin kapılarını açan hangi yöntemse ona göre oyunun kurallarını belirle ve başla öğrenme maratonuna!

Akıllıca Not Alma Yöntemi

Oturup notları baştan sona renkli kalemle tene çekmek tamamen vakit kaybı ve bir ortaokul nostaljisidir. Bunun yerine sayfayı üç bölüme ayıran yöntemini dene:

Sayfanın sağ tarafına ana notları hızlıca yaz. Sol tarafına ise daha sonra kendini test etmek için ipucu olacak anahtar kelimeleri veya soruları bırak. En alta da konuyu hiç bilmeyen birine kısaca anlatır gibi kendi cümleleriyle iki-üç cümlelik bir

Şimdi masanın üzerindeki boş kupaları topla, telefonu uzaklaştır ve beynine kimin patron olduğunu göster. Başarı, o ilk adımı atma cesaretinde gizli. Hadi bakalım!

“Odanın içinde bir ileri bir geri volta atarak tarih ezberleyen kinestetik dostum; seninle birlikte evdeki kedi de profesör oldu, yarın sınava o girsin.”

özet çık. Beynini bu üç aşamalı işleminden geçirdiğinde, zihnin “Tamam, bu bilgi önemli, bunu silmiyorum” der ve içeriye kilitler.

Sinsi Kusursuzluk Tuzağı

Birçoğumuzun gizli baş belasıdır, “Her şeyi mükemmel yapamayacaksın, o yüzden hiç başlama” düşüncesi. Burası tam bir bataklıktır, direkt elenirsin. Kusursuzluk arayışı, harekete geçmenin önündeki en büyük engeldir. “Bugün bu konunun en azından yüzde seksenini halledip geçeceğim” demek ise kendine vereceğin en güzel hediyedir.

Öte yandan ödül mekanizmasını da yanlış kuruyoruz. “Bu konuyu bitirirsem üç bölüm dizi izleyeceğim” dersen, beyin o diziyi izlemek için konuyu baştan savma geçer. Bunun yerine içsel motivas-

yon, yani o konuyu çözmüş olmanın verdiği rahatlama ve başarma hissine odaklanmak gerek. (Yine de bazen kendimizi güzel bir kahveyle şımartmakta sakınca yok tabii).

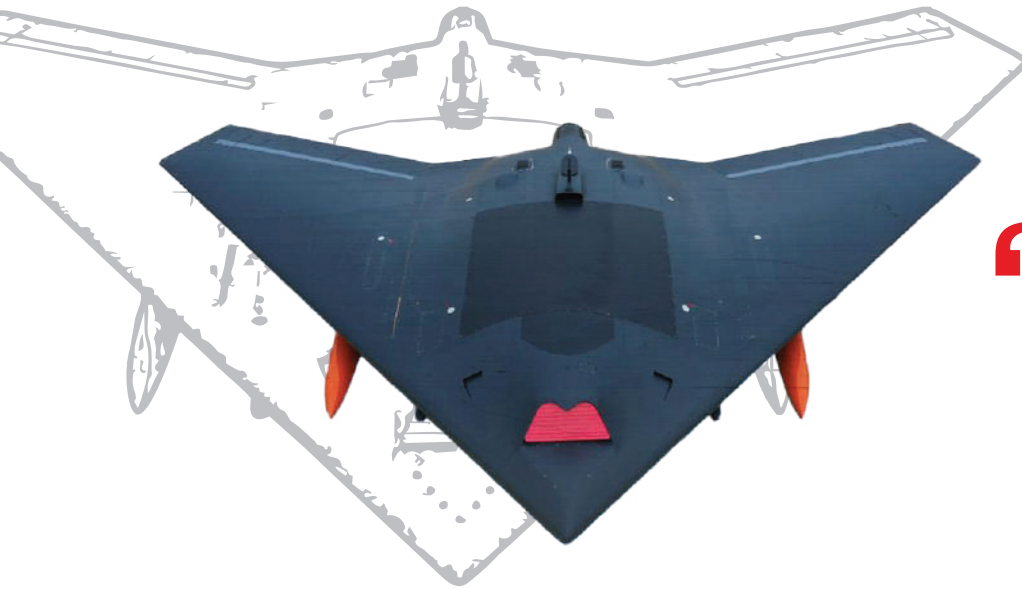
Kendi Hikayenin Başrolü Ol

Sevgili ve de pek değerli dostlarım, ders çalışmak; sınavı geçme ya da okulu kurtarma hikayesinden ibaret değil. Bu, kendi zihninin sınırlarını keşfetme, o sinsi erteleme canavarıyla el sıkışıp onu evcilleştirme yolculuğu. Sınavlar gelir geçer, aldığın notlar bir gün bir dosyada tozlanır. Ama kendinde geliştireceğin disiplin ve odaklanma becerisi, ileride hangi işi yaparsan yap seni zirveye taşıyacak olan asıl sermayendir.

Çelikten Kanatlar, Sarsılmaz İrade: **Göklerin ve Yerin Muhafızları**

İlayda Sağır

“ Savunma sanayiinde atılan her milli adım, ülkemizin tam bağımsızlık vizyonunu güçlendirirken, yarınların güvencesine de sağlam bir taş ekliyor. **”**

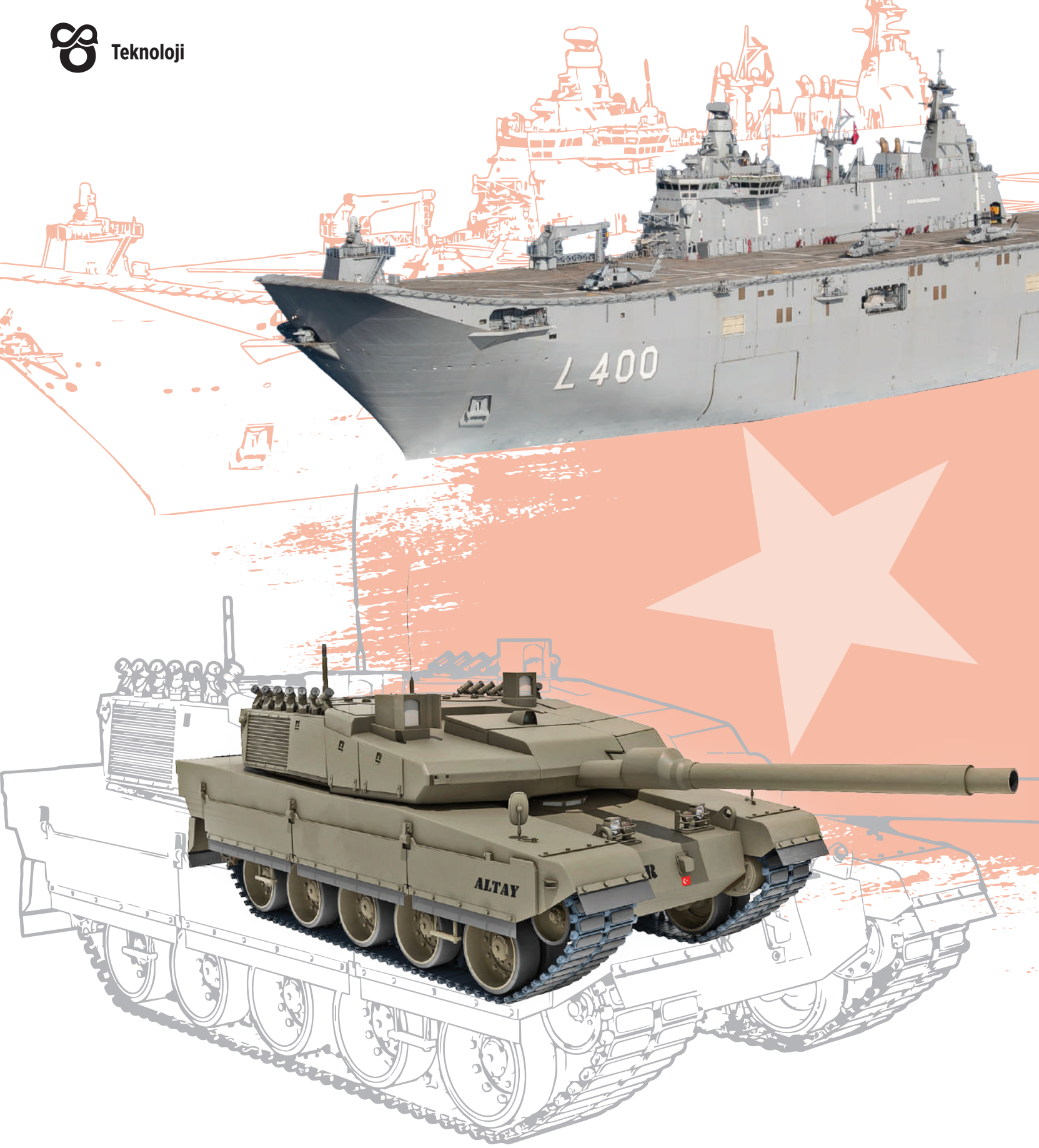
Bir zamanlar teknolojik ihtiyaçlarını karşılamak için başkalarının kararlarına mahkum edilen ülkemiz bugün kendi mühendislik aklıyla oyunun kurallarını yeniden yazıyor. İstanbul'da düzenlenen SAHA 2026, Türkiye'nin savunma sanayiinde ulaştığı seviyeyi dünya vitrinine taşıdı. Yerli ve milli araçlardan insansız sistemlere, hava savunma teknolojilerinden yeni nesil mühimmatlara kadar pek çok ürünün sergilendiği fuar, yalnızca yeni projelerin tanıtıldığı bir buluşma değil aynı zamanda Türkiye'nin kendi güvenliğini kendi imkanlarıyla sağlama azminin gerçek bir göstergesiydi. Savunma sanayiinde atılan her milli adım, ülkemizin tam bağımsızlık vizyonunu güçlendirirken, yarınların güvencesine de sağlam bir taş ekliyor.

Gök Vatan'ın Hayalet Savaşçıları

Klasik hava harbi doktrinleri yerini yapay zeka destekli, otonom sistemlere bırakıyor. Bu yeni

çağın en somut temsilcilerinden biri ANKA-3. "Uçan kanat" formunda tasarlanan bu insansız savaş platformu, radar görünürlüğünü en düşük seviyeye indiren üst düzey bir mühendislik aklı barındırıyor. Hava savunma kalkanlarının derinliklerine sızabilme kapasitesine sahip olan ANKA-3, Türkiye'nin siber ve kinematik sahadaki yeni pençesi.

Bu yükselişe ses duvarını aşan ilk insanlı yerli jetimiz HÜRJET eşlik ediyor. Yalnızca envanterimizi güçlendirmekle kalmayan HÜRJET, ay-yıldızlı sancağı uluslararası ihracat arenasına taşıyor. TUSAŞ'ın üretim bantlarındaki yeni hedefi ise her ay üç yeni HÜRJET'i gökyüzüyle buluşturmak. Gök Vatan vizyonunun zirvesinde ise KAAN ve KIZILELMA yer alıyor. 5. Nesil Milli Muharip Uçak KAAN ile insansız savaş uçağımız KIZILELMA'nın entegrasyonu, Türk havacılık tarihinde geriye dönüşü olmayan yeni bir eşiği temsil ediyor.

Karanın ve Denizin Çelik Kalkanları

Gökyüzündeki bu teknolojik sıçrama, karada ve denizde güçlü bir bütünlükle tahkim ediliyor. Seri üretim aşamasına geçen yeni nesil ALTAY Ana Muharebe Tankı, aktif koruma sistemleri ve yenilenen atış kontrol mekanizmalarıyla konvansiyonel bir zırhlı araç olmanın ötesinde. Bu mühendislik harikası, dijital savaş sahasındaki diğer unsurlarla anlık veri paylaşabilen mobilize bir komuta merkezi. Mavi Vatan'ın derinliklerinde ve üstünde ise dünyanın ilk SİHA gemisi TCG ANADOLU, Bayraktar TB3 platformlarına deniz üssü sağlayan stratejik bir güç çarpanı olarak öne çıkıyor.

Demirin Ötesi: Algoritma

21. yüzyılın savaş sahasında üstünlüğü belirleyen asıl güç, tonlarca ağırlığındaki çelik gövdeler değil; o çeliğe hükmeden milli yazılımlardır. Türk savunma sanayii bugün sadece platform üretmiyor aynı zamanda o platformlara can veren yapay zeka algoritmalarını, otonom karar mekanizmalarını ve siber kalkanları bizzat kodluyor. Bir savaş uçağının saniyeler içinde binlerce veriyi işleyip pilotun yerine hedef tayin edebilmesi, Türk mühendislik zekasının zafidir. Zira makineyi satın alabilirsiniz ancak o makineye istikamet veren akli kimseden ödünç alamazsınız. Dolayısıyla bugün ekrana düşen her satır kod, Türkiye'nin dijital çağda kendi kaderini bizzat tayin etme iradesidir.

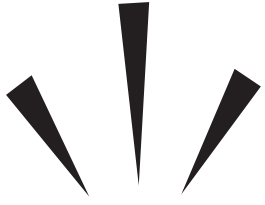
Geleceğin Tasavvuru: Akıllı Ağlar ve Çelik Kubbe

Geleceğin savunma planlamasında tek başına hareket eden silahların başarısı değil, birbiriyle konuşan akıllı ağların kurduğu üstünlük esastır. Çok yakın bir gelecekte KAAN havalandığında, kanat uçlarında KIZILELMA ve ANKA-3'ün otonom kol uçuşu gerçekleştirmesi planlanıyor. Katmanlı hava savunma konseptimiz "Çelik Kubbe" ise ülkenin hava sahasını yapay zeka algoritmalarıyla örülmüş dijital bir kalkan gibi saracak. Nihayetinde gökyüzünde süzülen jet motorlarından siber katmanlardaki satır kodlarına kadar uzanan bu muazzam ekosistem, Türkiye'nin gelecek asırlara uzanan, tam bağımsızlık mührüdür. Bu tezgahlarda en önemlisi de Nuri Demirağ'ların ve Vecihi Hürkuş'ların temellerini attığı milli havacılık vizyonu kuvveden fiile geçiyor.

“

En önemlisi, bu tezgahlarda **Nuri Demirağ'ların ve Vecihi Hürkuş'ların** temellerini attığı milli havacılık vizyonu kuvveden fiile geçiyor.

”

Açık mı İletişimimiz?

Sevda Keskin

Huzurlu ve sağlıklı bir yaşamın temelini oluşturan sağlıklı ve güvenli iletişimle gelen bağ, insan zihninin ve ruhunun da en önemli ihtiyaçlarından biridir ve unutmayalım ki “Çok üzgünüm” diye gönderdiğiniz bir mesaj asla gözlerinizdeki hüznün okunmasına yetmez.

Açık iletişim; duygu ve düşüncelerimizi, beklenti ve taleplerimizi karşımızdakine şeffaf ve anlaşılır bir biçimde anlatmaktır. Karşımızdaki kişiyi de dinleyerek söylemek istediğini anlamaya çalışmak, anlamaktır. Açıklık ve şeffaflık, sağlıklı iletişimde konunun profesyonellerinin de kriter kabul ettiği bir usul olarak karşımıza çıkar. Nitekim uzmanlar da doğru iletişimi anlatırken aynı tarifi kullanırlar.

Dijital çağın insanlara yaşattığı konforun yanında maalesef en aciz kaldığı konu iletişim.

Kulağa şaka gibi geliyor değil mi? Baş döndürücü bir hızla sayısız kaynağa ve kişiye erişim olanağı,

saniyeler içinde haberleşme, bilgiye her an, her yerden ulaşma imkanımız var ve aciz kaldığımız konu iletişim mi?

Evet iletişim. Bu hız ve konforun; samimiyet, dürüstlük ve şeffaflıkta oluşturduğu mesafe, insan ruhunda ve iletişiminde onarması zor yaralar açıyor. Aile, akrabalık, arkadaşlık ve hatta iş-okul arkadaşlığında bile yakın ve yüzyüze iletişim, uzak mesafeli online iletişimle yer değiştiriyor. Bilgi paylaşımına yeten ama duyguların aktarımında aciz kalan teknoloji, insani paylaşımların oranını düşürüyor.

Teknoloji Sağlıklı İletişime Yetmiyor

Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre son yıllarda antidepresan ilaçların kullanımı yüzde elli oranında artış göstermiş durumda.

Dünya genelinde en çok antidepresan tüketilen ülkelerin başında ise gelişmiş ülkeler geliyor. Teknolojinin, iletişim araçlarının ve yaşam konforunun en yüksek olduğu ülkelerde antidepresan ilaçlara olan eğilimin, insanın insana olan ihtiyacından kaynaklandığını kavramak zor değil. Çünkü huzurlu ve sağlıklı bir yaşamın temelini oluşturan sağlıklı ve güvenli iletişimle gelen bağ, insan zihninin ve ruhunun da en önemli ihtiyaçlarından biridir ve unutmayalım ki “Çok üzgünüm” diye gönderdiğiniz bir mesaj asla gözlerinizdeki hüznün okunmasına yetmez.

Dengeli, güven temelli ve açık iletişim, mutlu ve huzurlu bir hayatın çerçevesini oluşturuyor. Yanlış anlaşılmalara ve iletişim kazalarını azaltıyor. Güven duygusunu güçlendiriyor, ilişkileri sağlamlaştırıyor. Sorunların büyümeden fark edilmesini ve çözülmesini sağlıyor. İş ve okul yaşamında ekip çalışmasını ve iş birliğini kolaylaştırıyor. Kişilerin kendilerini değerli ve dinlenmiş hissetmelerine katkı sağlıyor. Çatışmaların kişiselleşmesini engelleyerek çözüm odaklı bir iletişim kurulmasına yardımcı oluyor. Böylece sosyal hayata ve toplumsal refaha dolaylı olarak uzun vadeli katkı sunuyor.

İnsana Şifa, Sorunlara Çözüm Üreten İletişim İçin

Öte yandan yüzyüze iletişimin insana şifa, sorunlara çözüm olabilmesi için de yerine getirilmesi gereken şartlar var.

Karşımızdaki kişi konuşurken yalnızca cevap vermek için beklemek yerine, gerçekten ne anlatmak istediğine odaklandığımızda;

Karşımızdakinin söylediklerini kendi varsayımlarıyla tamamlamak yerine, anlamadığımız noktaları sordüğümüzda;

“Ben olsaydım ne hissederdim?” sorusunu sorarak olayın karşı taraf açısından nasıl görüldüğünü anlamaya çalıştığımızda;

Dolaylı, belirsiz veya imalı ifadeler yerine, düşüncemizi mümkün olduğunca sade ve anlaşılır biçimde söylediğimizde;

“Sen zaten hiç dinlemiyorsun” demek yerine, “Konuşurken dinlenmediğimi hissettiğimde kendimi değersiz hissediyorum” gibi ifadeler kullandığımızda;

“Bunu neden yaptın?” gibi suçlayıcı sorular yerine, “Burada ne olduğunu biraz daha anlatır mısın?” gibi anlamaya yönelik sorular tercih ettiğimizde;

Ses tonu, yüz ifadesi, göz teması, duruş ve jestlerimizin, söylediğimiz kelimeler kadar önemli olduğunu öğrendiğimizde;

Öfke, kırgınlık veya stres yoğunken konuşmak yerine, sakinken meramımızı anlatmaya çalıştığımızda;

Doğruyu söylemek kadar, doğru şekilde söylemenin önemini kavradığımızda; açık ve sağlıklı bir iletişim kurmuş olacağız ve sadece bizim değil çevremizdeki insanların da hayatında büyük farklar oluşturacağını göreceğiz.

Unutmayalım, karşımızdakinin ne anladığı sadece onun bakış açısı ile ilgili değil bizim söyleme biçimimizle de doğrudan ilgilidir.

Filistin'de Türk İzleri Haseki Hürrem Sultan İmarethanesi

Asya Çiçekçi

Zalim İsrail'in yakıp yıktığı sokaklarda, elinde boş bir kapla yemek bekleyen Filistinli çocuk bugün nasıl kalbimizi derin bir hüzne boğuyor ve "Kardeşlerimiz için ne yapabiliriz?" sorusunun peşinden gidiyorsak geçmişte de öyleydik. Çünkü yıkmak değil yapmak, yok etmek değil var etmek, düşeni kaldırmak için el uzatmak ecdattan miras bir huydur bizde.

Osmanlı padişahları Kudüs'ün topraklarımıza katıldığı tarihten itibaren burada çeşitli imar faali-

Terörist İsrail'in Müslüman varlığını yok etmeye çalıştığı Filistin'de, Haseki Sultan İmareti hala ayakta durarak insanlığa büyük bir mesaj vermekte, inkar edilen gerçekleri dünyanın yüzüne vurmaktadır. Bu gerçek, bu mübarek topraklardaki Müslüman izinin geçmişini olduğu kadar bugünü ve geleceğini kapsayan bir hakikattir.

yetleri yürütmüşlerdir. Yavuz Sultan Selim, farklı cemaatler arasında uyumu sağlayan düzenlemeler yapmış, Kanuni Sultan Süleyman ise imar faaliyetleriyle bu toprakları ihya etmiştir. Halkın refahını önceleyen bu anlayış, Kanuni'nin eşi Hürrem Sultan tarafından da büyük bir eserle ortaya konmuştur. Öyle ki "Haseki Hürrem Sultan İmareti" olarak bilinen yapı, Kudüs'te Osmanlı izlerinin en büyüğü ve en canlısı desek abartmış olmayız. Canlıdır çünkü yaklaşık 500 yıldır ihtiyaç sahiplerine hizmet etmektedir.

Vakıf Anlayışının Nadide Örneklerinden Biri

Et-Takiyye olarak da bilinen ve 1552 yılında inşa edilen Haseki Sultan İmarethanesi medeniyetimizin vakıf anlayışının nadide örneklerinden biridir. Mescid-i Aksa'nın batıya bakan Nazır kapısının ilerisinde, eski şehrin merkezinde, el-Vad ile Akabetü't-Takiye caddelerinin birleştiği konumda bulunan külliye; 55 oda, imaret, hamam ve kervansaray şeklinde dört ayrı kurumu bünyesinde bulundurur.

Mutfak, yemek odası, fırın, kiler, duvarlı avlu, ardiye, odunluktan oluşan imaret kısmına sonraları değirmen de ilave edilmiştir. İmarethanenin bünyesindeki caminin etrafına kurulan 55 oda; kutsal yerlerin yakınında yaşayan müminlere ve yoksul kişilere tahsis edilmiştir. Kervansaray ise yolculara hizmet etmiştir.

“Cuma Akşamları Nefis Yemekler Pişirilir”

Külliyede ihtiyaç sahiplerine hangi günler, hangi yemeklerin çıkarılacağı ve kimlerin bu hizmetten faydalanabileceği vakfiyede şu ifadelerle kayda geçirilmiştir: “...İmarette cuma gecelerinden başka gecelerde iki defa yağlı çorba pişirilir, sabahları pirinç çorbası, akşamları bulgur çorbası yapılır. Cuma geceleri ise, sabahları bulgur çorbası pişirilir, akşamları nefis yemekler hazırlanır. Yine şart eylemiştir ki cuma geceleri dane pirinç ve zerde nam ile maruf olan yemekler pişirilecektir. Müba-

“Haseki Hürrem Sultan İmareti” olarak bilinen yapı, Kudüs’te Osmanlı izlerinin en büyüğü ve en canlısı desek abartmış olmayız. **Canlıdır çünkü yaklaşık 500 yıldır ihtiyaç sahiplerine hizmet etmektedir.**

rek Ramazan-ı Şerif gecelerinde dahi dane pirinç ve zerde ismiyle bilinen yemekler vakfiyede belirtilen şekilde hazırlanacaktır. Aşure günü ise dört kazan dolusu aşure nam ile maruf olan çorba, bütün levazım ve havayiciyle yapılacak, Kudüs’teki ulemaya, fukaraya, sulehaya umumen tevzi edilecek ve buna lazım olan şeyler vakıftan sarf edile-

cektir. Vakıfe hademeler dışında hariçten isteyen kimseye yemek verilmemesini şart kılmıştır. Bu hususta hiçbir şefaathçi ve vasıta kabul olunmayacağı ve iltimas yapılmayacağı kaydedilmiştir.”

Haseki Sultan'ın ümmete hizmet için kurduğu bu büyük külliye'nin giderlerinin karşılanması için Suriye ve Filistin'de, Remle civarında birçok köy ve geniş arazinin gelirleri vakfa tahsis edilmiştir. Çok sayıda arazi, arsa, han, dükkan ve değirmen de vakfın gelir kaynakları arasında yer almıştır. Ancak günümüzde İsrail'in bu varlıkları gasp etmesi nedeniyle vakfın gelir kaynakları oldukça azalmıştır.

Dün, Bugün, Yarın... Hep Kudüs'te Olacağız

Terörist İsrail'in Müslüman varlığını yok etmeye çalıştığı Filistin'de, Haseki Sultan İmareti hala ayakta durarak insanlığa büyük bir mesaj ver-

Ecdadımızın genlerimize işlemiş bu hassasiyeti nedeniyle ki Türkiye'de bugün çok sayıda vakıf ve dernek, zulüm altında hayatta kalma mücadelesi veren Filistinli kardeşlerimize yardım etmeyi boynunu borcu olarak görüyor. Bir mazlumun, bir ihtiyaç sahibinin yardımına yetişerek “Vefalı Türk geldi yine” sözünün kim bilir kaçınıcı kez gökkubbede yankılanmasına vesile oluyorlar...

mekte, inkar edilen gerçekleri dünyanın yüzüne vurmaktadır. Bu gerçek, bu mübarek topraklardaki Müslüman izinin geçmişini olduğu kadar bugünü ve geleceğini kapsayan bir hakikattir. İmarethanenin, binasıyla tarih dersi verilmekte; buradan ihtiyaç sahibi Filistinlilere dağıtılan aş ve verilen meslek edindirme kursları gibi hizmetleri ile de bugünü ve yarını inşa ettiği gösterilmektedir.

5 asırdır hizmetine sessizce devam eden Haseki İmarethanesi, Hürrem Sultan'ın sadaka-i cariyesi olarak (kalıcı hayır) amel defterine hayırlar yazılmasına vesile oluyor. Ecdadımızın genlerimize işlemiş bu hassasiyeti nedeniyle ki Türkiye'de bugün çok sayıda vakıf ve dernek, zulüm altında hayatta kalma mücadelesi veren Filistinli kardeşlerimize yardım etmeyi boynunu borcu olarak görüyor. Bir mazlumun, bir ihtiyaç sahibinin yardımına yetişerek “Vefalı Türk geldi yine” sözünün kim bilir kaçınıcı kez gökkubbede yankılanmasına vesile oluyorlar...

Hamza Duman

Benliğimizi Oluşturan İki Öz

“İnsanın özü nedir?” diye düşünürsek karşımıza iki farklı kaynak çıkar. Birincisi yaratılışımızdan gelen duygu durumumuzun, beynimizin çalışma şeklinin belirlediği karakter özelliklerimizdir. Dış dünyadan bağımsız, kişinin kendisine ait olan, hatta bazen en yakınlarıyla bile paylaşılmayıp ömür boyu bir sır gibi saklanan bir öz benlik diyebiliriz buna.

İkinci öz ise bizi kuşatan dünyayla ve geçmişimizle bağ kuran toplumsal yönümüzdür. Ailemiz, yakın arkadaş çevremiz, büyüdüğümüz sosyal ortamlar ve soyumuzun dayandığı köklü geçmişimiz bu ikinci özü inşa eder. Fıtratımızdan gelen birinci öz ile geçmişin birikimine dayanan ikinci özü, iç içe geçmiş halkalara benzetebiliriz. İç halka kişinin fit-

ratı, dış halka kişinin içine doğdu toplumsal mirası, gelenektir.

Savrulmadan Ayakta Kalabilmenin Anahtarı

Hayatın karmaşası içinde kim olduğumuzu ararken, aslında tek bir özden değil, iki farklı kaynaktan beslenen bir kimlikten söz ettiğimizi görürüz. Bu iki özün ne olduğunu anlamak ve aralarındaki ilişkiyi doğru kurmak, modern dünyada savrulmadan ayakta kalabilmenin de en büyük anahtarıdır. Çünkü çevreme baktığımda, birinci özünü ihmal eden insanların mutsuz olduğunu,

ikinci özünü unutan insanların ise hızla yozlaşmaya başladığını görüyorum. Yaratılışından gelen vasıflarını yok sayıp mutsuz olan insanlar hayata kök salamıyorken; geleneğinden, tarihinden kopup yozlaşan bireyler zamanla o görünmez birlik ve beraberlik duygusunu kaybediyor, nihayetinde her türlü dış müdahaleye ve yönlendirmeye açık hale geliyor.

Ne Kendinden Ne Kültüründen Vazgeç

Kendi gözlemlerime dayanarak, insanların bu iki öz arasındaki bağ konusunda üç farklı yola saptığını söyleyebilirim. Bazı insanlar, çevreleri tarafından yargılanmaktan ya da tepki çekmekten korktukları için o derinlerdeki gerçek öz benliklerini tamamen gizlerler. Onların gerçek karakterini ve iç dünyasını belki de hiç kimse hiçbir zaman öğrenemez; sadece dış etmenlerle şekillenmiş karakterleriyle yaşarlar.

Bazı insanlar ise hiçbir yargılanma korkusu taşımadan, kendilerini olduğu gibi kabul edecek insanların elbet var olduğuna inanarak gerçek özlerini dışa yansıtırlar. Çevrenin ne düşündüğünü, ne hissettiğini ve onların da çevreye nasıl bir etkileri olduğunu önemsemezler.

Bir de bu ikisi arasında hassas bir denge kurmaya çalışanlar vardır; ne çevrenin karakterleri üzerindeki etkisinden şikayetçidirler ne de kendi gerçek özlerini tamamen içlerine gömerler. Yaratılıştan getirdikleri fitri özelliklerini kabul edip eksik ve fazlası ile kendilerini kabul ettikleri gibi içine doğdukları kültürü de kabul eder, bu iki kaynak arasında ahenkli bir yaşam sürerler.

Üçüncü yol oldukça zordur ve herkesin başa-
rabildiği bir şey değildir. Ancak bu dengeli bağ kurabilen kişiler hem kendileri mutlu ve huzurlu olur hem de topluma değer katarlar. Değer katma kavramı da elbette tek yönlü değildir. Kişi çevresine değer kattığı gibi oradan da değerler edinir.

Toparlamak gerekirse; ister tarihi köklerimizden gelen toplumsal miras olsun, ister içimizdeki o kimsenin bilmediği gizli dünya; her iki özümüzü de korumak, bizi huzursuzluktan, yozlaşmaktan koruyan en büyük kaledir. Hem kendimiz kalabilmek hem de kalabalıklar ve gürültüler içinde kaybolmak için içimizdeki ve dışımızdaki bu farklı özlere hiçbir zaman kulak tıkamamamız gerektiğine inanıyorum.

**Yaratılışından gelen vasıflarını yok sayıp
mutsuz olan insanlar hayata kök salamıyorken;
geleneğinden, tarihinden kopup yozlaşan bireyler
zamanla o görünmez birlik ve beraberlik duygusunu
kaybediyor, nihayetinde her türlü dış müdahaleye ve
yönlendirmeye açık hale geliyor.**

Şule, Yeni Nesillere Bu Kez Ekrandan Sesleniyor

Zeynep Sancar

ŞULE

3 SENİN HİKÂYEN

Ülkemizde İslam inancının gereği olarak başını örten, tesettüre uygun bir giyim tarzı ile eğitim görmek, çalışmak, sosyal hayata katılmak isteyen kadınlar yakın tarihlere kadar yasaklarla kamusal alandan men edildi. Ulus devletin, kadın bedeni üzerinden bir modernlik algısı oluşturmak istediği için İslam'ı ve geleneği hatırlatacak bir görüntüye tahammülü yoktu. 1930'lardan 2000'lere kadar kamu kurumlarını ve devleti yönetenler kadın vatandaşlarının bir bölümünü, varlığına yönelik bir "tehdit" olarak işaretledi.

Özellikle 28 Şubat döneminde bu baskı ve yasaklar en ağır biçimde yaşandı. Binlerce genç kız eğitim hayatını ya yarıda bıraktı ya da hiç başlayamadı. Mesleğini yapmak isteyenler de "başörtülü" oldukları gerekçesiyle ağır mobbinge uğradı, farklı alanlarda çalışmak zorunda kaldı. Yapılan zorbalıklar maddi, manevi ağır kayıplara yol açtı.

Ancak tüm bu yaşananlar nedense çok fazla konuşulmadı. Edebiyatta, müzikte, sinema ya da tiyatrodaki, görsel sanatlarda olması gerektiği kadar konu edilmedi. Sanat, ekran ve beyazperde uzun yıllar süren bu zorbalığı görmezden geldi, yok saydı. 1990'lı yıllarda yapılan bir iki film dışında başörtülü kadınların hikayesi ne yazık ki birileri tarafından anlatılmaya değer bulunmadı.

Şule Yüksel Şenler'in hayatını yeni nesillerle buluşturan dizi, genç bir oyuncunun kendi olmaya çalışırken yaşadığı değişim ve dönüşümü, bu yolculuk sırasında **Şule Yüksel Şenler**'in hikayesinin ona nasıl rehberlik ettiğini konu alıyor.

Kalemi ve Kelimeleriyle Derin İzler Bıraktı

Başörtü yasağına maruz kalanlar ne zaman tanıklıklarını anlatmak istese aynı eller ağızlarını kapatarak "Bitmedi şu mağdur edebiyatınız" diyerek susturdu onları. Dolayısıyla 2000'lerden sonra doğan nesiller annelerinin, anneannelerinin hikayelerinden çok da fazla haberdar olamadı. Yaralar kabuk bağlamadı ama dindar kadınların var olma mücadelesi devam etti. Bu mücadelede genç kadınların en önemli güç kaynaklarından biri 1960'larda yazdığı yazılar, verdiği konferanslar, çıkardığı dergi ve kitaplarıyla onlara başörtüsü konusunda özgüven kazandıran Şule Yüksel Şenler'di.

Şehirli Müslüman kadın kimliğinin oluşmasında çok etkin bir rol model olan Şenler, kuşaktan kuşağa aktarılan bir mücadele ruhunun da fitilini ateşlemişti. Onun bu davası milletten büyük teveccüh görürken, ülkeyi inanç ve değerlerinden koparmak isteyen vesayet sahiplerini ise son derece rahatsız etti. Yıllar boyunca Şule Yüksel Şenler'e ağır bedeller ödetildi. Ancak o, asla taviz vermeden, kararlılıkla doğru bildiği yolda ilerledi.

Kaleme aldığı Huzur Sokağı romanından sinemaya uyarlanan Birleşen Yollar filmiyle milyonların gönlüne dokunan Şenler, on yıllar boyunca din ve inanç konusunda olumsuz hatta karalayıcı bir yaklaşım sergileyen Yeşilçam'da Milli Sinema akımının da başlamasına vesile oldu. 2019 yılında vefat eden Şenler'in kalemi ve kelimeleriyle bıraktığı izler ise hiç silinmedi.

Kendi Olmak Cesareti

Yakın zamanda TRT'nin uluslararası dijital platformu tabii'de yayınlanmaya başlanan "Şule Senin Hikayen" dizisi bu anlamda onun hatırasının top-

Bugüne kadar anlatılmayan hikayemizin ekrana taşınması konusunda anlamlı bir başlangıç olan **Şule, umarız bu ülkenin kimlik mücadelesine ömrünü vakfeden nice kadın kahramanlarının da hatırlanmasına vesile olur.**

Birleşen Yollar filmiyle milyonların gönlüne dokunan **Şule Yüksel Şenler**, on yıllar boyunca din ve inanç konusunda olumsuz hatta karalayıcı bir yaklaşım sergileyen **Yeşilçam'da Milli Sinema akımının da başlamasına vesile oldu.**

lumsal bellekte ne kadar canlı olduğunu bir kez daha teyit etmiş oldu.

Şehirli dindar kadın kimliğinin oluşmasında büyük mücadeleler veren yazar Şule Yüksel Şenler'in hayatını yeni nesillerle buluşturan dizi, genç bir oyuncunun kendi olmaya çalışırken yaşadığı değişim ve dönüşümü, bu yolculuk sırasında Şule Yüksel'in hikayesinin ona nasıl rehberlik ettiğini konu alıyor. Başrollerini Yıldız Çağrı Atiksoy, İlayda Alişan ve Alp Navruz'un paylaştığı dizinin oyuncu kadrosunda Berrin Arısoy, Arif Pişkin, Rüzgar Aksoy, Tutku Ece Alkan, Kübra Kip, Tuğba Daştan, Didem Balçın, Hakan Yılmaz, Hülya Darcan ve Fatoş Kabasakal yer alıyor. Ayşe Pay ve Alp Emre Oduncu'nun senaryosunu yazdığı dizinin yönetmen koltuğuna ise Ece Erdek Koçoğlu oturdu.

Bu Anlatılan Bizim Hikayemiz

Şule Senin Hikayen, bir biyografi olmanın ötesinde izleyen herkesi kendi geçmişiyle buluşturan bir yapım. Konusuna gelince... Parıltılı bir hayatın ortasındaki genç oyuncu Özge Karlıgil (İlayda Alişan), babasının çizdiği kariyer planını uygularken kendini artık ait olmadığı bir ortamda hissetmektedir. Geçirdiği krizler ve bunalımlara psikologda çare arar. Tam bu sırada Şule Yüksel Şenler'in hayatını konu alan bir diziden başrol teklifi alır.

Seküler bir hayat yaşayan ailesi ve menajeri bu rolün ona hiç de uygun olmadığı ve kariyerini olumsuz etkileyeceği düşüncesiyle Özge'ye müdahale edip teklifi geri çevirmesini isterler. Ancak Özge, Şenler'i tanımaya çalışırken onun yaşadıkları ve kendi hayatı arasında çeşitli benzerlikler bulur. Babasının bütün engelleme çabalarına rağmen teklifi kabul eder. Bir tevafuk eseri karşılaştığı antikacı Kerem Karay (Alp Navruz) da

ona bu yolculukta eşlik eder, yabancı olduğu bu dünyayla tanıştırır onu. Özge, canlandıracağı Şule karakterini daha iyi tanımaya çalışırken aslında kendi hayatında eksikliğini duyduğu şeyin de Şule'nin inancı ve imanı olduğunu fark eder.

Dizide bir yandan Özge'nin kendini bulma serüvenini izlerken bir yandan da flashbacklerle Şule Yüksel Şenler'in ilk gençlik yıllarında yaşadığı dönüşümü, ağabeyinin etkisiyle dini yaşantıyı tercih edişini, sonra büyük bir aşk ve şevkle öğrendiklerini başkalarıyla paylaşmaya başlamasını; yazılarıyla inancını, davasını anlatmak için verdiği emeği, engellenmelerini izliyoruz.

Özge ve Şule, ailelerinden, toplumdan gelen baskılara rağmen kim olduklarının derdine düşüp, inandıkları gibi yaşama kararlılığı göstermekte ve bunun için bedeller ödemektedir. Özge, Şule'yi tanıdıkça ve anladıkça kendi gerçeğine daha da yaklaşır.

Şule Senin Hikayen dizisi yakın tarihimizden önemli bir idealist yazarı, aktivisti, dava kadını bugüne bağ kurarak güçlü bir şekilde anlatıyor. Sosyal medyada izleyicilerin pek çoğu, diziyi izlerken kendi hikayesini ve gençliğini hatırladığı yönünde yorum yapıyor. Tepkiler ise Şule Yüksel'i 1960'larda susturmak isteyenlerin hiç değişmediğini gösteriyor. İftiralar, isnatlar bahse değmez. Ama gençlerin diziyi izleyip yaptığı birbirinden heyecan dolu yorumlar Şule'nin ektiği tohumların yepyeni fideler verdiğini gösteriyor.

Bugüne kadar anlatılmayan hikayemizin ekrana taşınması konusunda anlamlı bir başlangıç olan Şule, umarız bu ülkenin kimlik mücadelesine ömrünü vakfeden nice kadın kahramanlarının da hatırlanmasına vesile olur.

Özge ve Şule, ailelerinden, toplumdan gelen baskılara rağmen kim olduklarının derdine düşüp, **inandıkları gibi yaşama kararlılığı göstermekte ve bunun için bedeller ödemektedir.**

Şule Akyol

Okyanusları Taşıracak Bilge:

Alev Alatlı

Alev Alatlı hakkında bir yazı kaleme alabilmek büyük cesaret gerektirecek bir iş. Ben hevesimi cahilliğime veriyorum. Heves diyorum çünkü hayatıma yön veren bir bilge kadın olan Alev Alatlı hakkında iki satır yazacak olmamı heyecan, heves ve biraz da korkuyla karşıladığımı itiraf etmeliyim. Eğitim serüvenimi bitirdiğim ve bir anda “Ben ne oldum, ne okudum, şimdi ne yapacağım?” ve daha da önemlisi “Ben kimim?” diye bir dolu soruyla ortalarda gezindiğim zamanlarda tanıştım Alev Hanım’ın kalemiyle. O zamanlar dört kitaptan oluşan “Or’da Kimse Var mı?” serisi hayatımı değiştirdi, yolumu aydınlattı ve daha da önemlisi kim olduğumu/olmadığımı anlamama vesile oldu.

Hayatını anlatmaya geçmeden önce şunu belirtmek istiyorum; Alev Hanım’la ilgili beni en sevindiren şey, hayattayken kıymetini bilebilmiş olmamızdır (layıkıyla olamasa da)... Bu güzel vatana ve gençlerine aşık olan Alev Alatlı, kendini ifade edecek TV programlarına katılmış, onlarca kitap ve yazılar kaleme almış ve birikiminden, vakur

duruşundan yararlanabilmemiz için hep ulaşılabilir olmuştur. Bunu milletimin evlatları ve kendim için büyük bir talih olarak görmekteyim.

Aldığı eğitimleri, yayımladığı eserleri, hayat yolculuğunu, fikirlerini, savunduğu meseleleri uzun uzun anlatmak mümkün olmadığından onunla ilgili az ama öz bilgiler aktarmaya çalışacağım.

Tüm Vatan Onun Memleketiydi

Alev Alatlı, 1942 yılında İzmir Menemen’de, İkinci Dünya Savaşı’nın sürdüğü günlerde, asker olan babasının görevli olduğu çadırdaki dünyaya gelmiştir. Asker çocuklarının tek bir memleketinin olmadığını, memleketinin tüm vatan olduğunu kendi ifadelerinden öğrenmekteyiz.

Alatlı, liseye kadar babasının görevi nedeniyle ülkenin çeşitli yerlerinde eğitimine devam etti ve liseyi Japonya’da okudu. Ekonomi ve istatistik lisansını ODTÜ’de, Yüksek lisansını ABD, Vanderbilt Üniversitesi’nde tamamladı. Ekonomi okurken kapitalist sisteme olan isyanları nedeniyle

“**Türkiye batmaz yavrucuğum, batamaz. Batarsa okyanuslar taşar**” diyen **Alev Alatlı Hanımefendi**’nin sahip olduğu bilgi birikimi okyanusları taşıracak türdendi. **Bu ülkenin başına gelmiş en güzel insanlardan olan bu güzide ve bilge kadının ahirete irtihali gönüllerde yeri doldurulamayacak bir boşluk ve büyük bir hüznü bırakmıştır.**”

“ Bu güzel vatana ve gençlerine aşık olan Alev Alatlı, kendini ifade edecek TV programlarına katılmış, onlarca kitap ve yazılar kaleme almış ve birikiminden, vakur duruşundan yararlanabilmemiz için hep ulaşılabilir olmuştur. ”

sorduğu sorulara tatmin edici cevaplar alamayınca felsefe öğrenimine başladı. İlahiyat, düşünce ve medeniyet tarihi üzerinde yoğunlaştı. 1974'te Türkiye'ye döndü.

Filistin Davasına Katkıları

Alev Alatlı hakkında yazılmış bir yazıda Filistin'den bahsetmemek mümkün müdür? O, Filistin'de yaşanan zulmü ve Filistinli kadınların vakarlı duruşunu her fırsatta dile getirmiştir. Filistinli bir annenin “Ben en az altı çocuk yapmakla yükümlüyüm ki; ikisini İsrail şehit edecek, ikisi eve yemek getirecek, ikisi de okuyup bir şeyler yapacak” sözlerini aktarırken Alatlı'nın gözyaşlarını tutamayışı, gözlerimizin önünden gitme-

yecek bir hatıradır. Filistin halkının haklı mücadelesini desteklemeyi, Edward Said gibi davanın savunucularının eserlerini Türkçeye kazandırmayı ve bu şekilde Filistin meselesinin ülkemizde daha iyi anlaşılmasına vesile olmayı kendine görev addetmiştir. Filistin davasının duyurulmasına yaptığı katkılardan dolayı, Yaser Arafat tarafından (Arafat'ın o sırada Filistin'e girmesi yasak olduğundan) Tunus'ta “Özgürlük Madalyası” ile taçlandırılmıştır.

Alev Alatlı eserlerinde fizik, felsefe ve ilahiyatı harmanlamış; kuantum felsefesini teolojik altyapıyla anlattığı Shrödinger'in Kedisi isimli iki kiptan oluşan muhteşem bir romanı bizimle kavuşturmuştur. Salt siyah ve beyazın olmadığını, keskin çizgilerden çok saçaklı mantıkla (fuzzy) birçok şeyi daha rahat anlayıp anlamlandırabileceğimizi sıklıkla röportajlarında dile getirmiştir. Ayrıca herkesin fizik ve ilahiyat eğitimi alması gerektiğini savunmuştur.

Roman türündeki en önemli eserleri; Aydın Despotizmi, İşkenceci, Yaseminler Tüter mi hâlâ?, Or'da Kimse Var mı? (5 Kitap), Gogol'un İzinde (3 Kitap), Shrödinger'in Kedisi (2 Kitap), Kadere Karşı Koy A.Ş'dir. Deneme ve makale türündeki eserlerinden bazıları ise; Hayır Diyebilmeli İnsan, Hatırla Geçmişin Geleceğindir, Nasihatler (2 Kitap), Batı'ya Yön Veren Metinler, Bize Yön Veren Metinler'dir.

Dünya Nöbeti Tutmaya Davet

Gece rahat uyku uyumamayı, inancın, hayatın ve bilginin aydınlığında uyanık kalmayı seçme-

yi dünya nöbeti tutmak olarak ifade eden Alev Alatlı; körü körüne hiçbir şeye bağlanmamayı, manevi değerlerden vazgeçmemeyi ve etrafımızda olup bitenlere karşı kayıtsız kalmamayı salık vererek hepimizi dünya nöbeti tutmaya davet etmiştir. Ve işleyeceğimiz en büyük günahın bir-birimize kayıtsız kalmak olduğunu vurgulamıştır.

Alev Alatlı deyince en çok aklımıza gelen şeylerden biri belki de helalleşmeye verdiği önemdir. “Helalleşmek, mahkemede dava kazanmaktan önemli olmalıdır. Her yasal hak helal değildir” sözleri ile hukuken haklılığın, vicdani ya da dini açıdan bir kesinlik vermeyebileceğine dikkat çekmiştir. Bu konuya açıklık getirmek için verdiği örneklerden biri, imar yönetmeliklerine ve ruhsatlara tam uygun şekilde gökdelen diken bir müteahhitin yaptığıının, yasal olarak suçsuz olsa bile şehrin silüetine zarar verdiği için vicdanen helal olmayabileceğidir. Alatlı bu örneklerle hayatın her alanında haklar ve vicdan terazisinde bizi daha dikkatli olmaya çağırmıştır.

İnanmanın İç Rahatlığı

Bir röportajında, Rabbiyle olan bağı ve inancını anlatırken şu ifadeleri kullanmıştır: “Rabbülalemin, Allah ondan razı olsun. ‘Allah, Allah’tan razı olsun’ denir mi? Acayip bir Müslüman çıkışı ama öyle. Nasıl teşekkür edebilirim? Sen, senden razı ol yani...” “Ben ciddi bir Müslümanım, yani ‘Vazedilen bütün genel geçer her şeyi yaparım, dinlerim’ anlamında değil bu, ama kimseye bırakmam bu konfor alanını.” Oturalım ve bu cümleler üzerine uzun uzun düşünüp konuşalım.

Tüm enerjisini bu güzel ülkenin başarısızlığına adayanlara, içeride ve dışarıda pusuda bekleyenlere itiraz ederek, “Türkiye batmaz yavrucuğum, batamaz. Batarsa okyanuslar taşar” diyen Alev Alatlı Hanımefendi’nin sahip olduğu bilgi birikimi okyanusları taşıracak türdendi. Bu ülkenin başına gelmiş en güzel insanlardan olan bu güzide ve bilge kadının ahirete irtihali gönüllerde yeri doldurulamayacak bir boşluk ve büyük bir hüznü bırakmıştır. Rahmet ola...

İnsan Olmanın Alameti Öz Eleştiri

Ahmet Selim

Gelişimini tamamlamış olduğunu düşünen kişilerin bilinç dışında; öz eleştiri yapmak, her şeyiyle tastamam, olmuş-bitmiş kişiliği hususunda tekrar başa dönmek, her şeyi yeniden inşa etmeye çalışmak anlamına gelebilir. Varlığını kökten sorgulamaya dönüşmesi korkusuyla bu kişiler öz eleştirinin yakınına uğramaktan dahi korkarlar.

“Kimse ayranım ekşi demez.” Eskiler öz eleştiri yapmanın zorluğunu bu söz ile ifade etmiş. Gerçekten de aramızda en vicdanlı olanların bile kendi kusurlarını görme konusunda önünde hep bir set vardır. Kusurlu olduğunu kabul etmek, üzerine bir de bunu başkalarına itiraf etmek kolay iş değildir. Büyük bir olgunluk gerektirir. Belki de bu yüzden öz eleştiri yapabilen kişiler kendiyle barışık olanlar arasından çıkar. Kendini günahı ve sevabıyla kabul edenler, gelişimin bir noktada sabitlenmediğini, ömür sürdükçe değişimin hep kapıda beklediğini bilirler.

“İnsanı hayvandan ayıran şey kendi düşünceleri üzerine düşünebilmesidir” denir. Bir kedi dünyaya geldiğinde beslenme, avlanma ve hayatta kalmak üzere kendini koruyabilmeyi öğrenir. Kedinin kazanması gereken bu yetiler, yeni doğduğunda da yaş alıp yılları devirdiğinde de değişmez.

Oysa insan öyle midir? Önce beslenme, tuvalet eğitimi gibi bedensel ihtiyaçlarını gidermeyi, sonra yalan söylememe, sorumluluk alma gibi hasletleri öğrenmesi gerekir. Yıllar geçtikçe diğer insanlarla doğru iletişim kurmayı, duygularını yönetmeyi, yanlışlarından ders çıkarmayı öğrenmesi gerekir. Tüm bunlar ise ancak kendi duygu, düşünce ve davranışları üzerine düşünebilmekle mümkündür. Bu düşünme yetisi, özleştirmenin ilk koşuludur ve insanı hayvandan ayıran vasfı “öz eleştiri yapabilmesidir” desek yeridir.

Öz Eleştiri, Kendini Reddetmek Gibi Algılandığında

İnsan öz eleştiri yapabilecek donanımla yaratılmasına rağmen kendindeki kusurları tespit etmesi o kadar kolay değildir. Özellikle kırılgan egolar başkalarından gelecek eleştirileri nasıl yıkıcı bir saldırı gibi algılıyorsa kendiyle yüzleşeceği anlardan da kaçınır. Onlar için kendini eleştirmek, kendini reddetmekle eşdeğerdir neredeyse. Öz eleştiriye değişime ve gelişime açık kişiler yapabilir, demiştik. Gelişimini tamamlamış olduğunu düşünen kişilerin bilinç dışında; öz eleştiri yapmak,

her şeyiyle tastamam, olmuş-bitmiş kişiliği hususunda tekrar başa dönmek, her şeyi yeniden inşa etmeye çalışmak anlamına gelebilir. Varlığını kökten sorgulamaya dönüşmesi korkusuyla bu kişiler öz eleştirmenin yakınına uğramaktan dahi korkarlar. Mükemmellik algısının neden olduğu bu durum ise amaçlanan mükemmelliğe en büyük zararı vermektedir.

Öz Eleştiri Yok, Hata Yok Ama Yorgunluk Çok

Öz eleştiri, varsa bir hata, onu kabul etmeye gönüllü olmak demektir. Hayatla yahut çevresiyle ilişkisini bir mücadele alanı gibi kuran insanlar için hatasını kabul etmek mücadeleyi kaybetmekten farksızdır. Rekabet, meydan okuma, üstünlük kurma gibi tutumları hayatının merkezine alan kişiler için öz eleştiri yapmak oldukça zordur. Hatta zorluğun ötesinde muhatabına karşı onu boşa düşürecek yanlış bir hamledir. Rekabet ve haklılıktan beslenen böylesi kişiler hayatı bir yarış gibi yaşarlar ve adını koyamadıkları bir yorgunluğun altında tükendiklerini sıklıkla dile getirirler. Hatayı başkalarına atıp kendilerini sorgulamadıklarından hep aynı yerden sınav olurlar çünkü. Bitmeyen sınavları ise dünyanın onlara acımasız davrandığı düşüncesini doğurur ve hayatı bir mücadele gibi algılamalarının sebebi de işte burada görünür olur.

Sorumluluktan Kaçınmak İçin Öz Eleştiriden Kaçarız

Öz eleştiriden kaçınmamızın sebebi güçlü ve ke-male erdiğini sandığımız benliğimizin zedelenmesinden korkmamız değildir her zaman. Bazen tam tersi, güçsüzlüğümüzü çok iyi bildiğimiz için öz eleştiriden kaçınırız. Çünkü hatayı kabul etmek, o hatanın yinelenmemesi için bazı adımlar atmamız gerektiği gerçeğiyle yüzleştirir bizi. Değişimin zahmetine katlanamamak, çözümün sorumluluğunu almamak için hatamızı görmeye yanaşmayız.

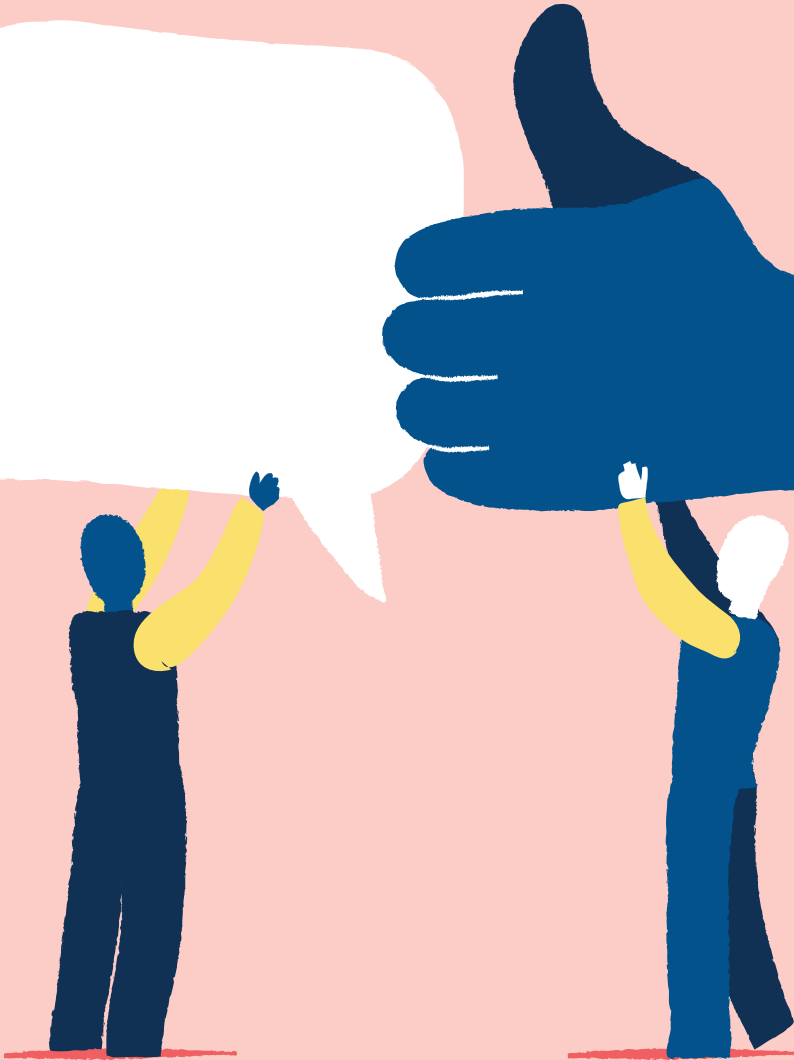
Gerçeęi talep etmeyen, **kendi algısını hakikat kabul eden insanlar hem kendilerini hem başkalarını manipüle ederek bu alternatif gerçekliği devam ettirmek isterler ancak bir noktada gerçeklerin ortaya çıkma huyuyla onlar da tanışacaktır.**

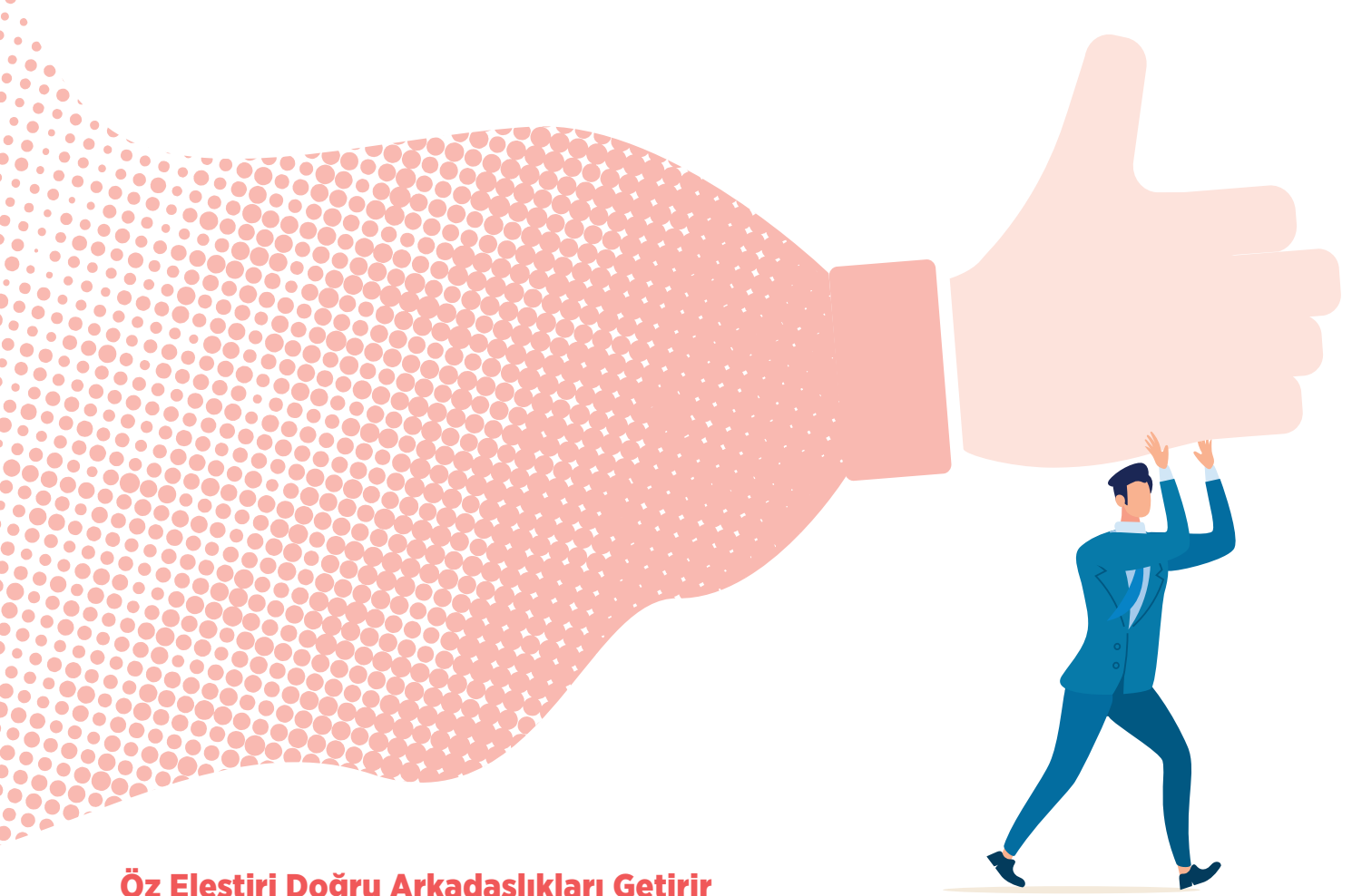
Kendine kıyamayan bu bakışın sahipleri hayattan şikayet etmekle malüldür. Mağduriyetin konfor alanında, çevrenin ne kadar da acımasız yahut halden anlamaz olduğunu söyler durur. Bir şeyler kötü gidiyordur ve birilerinin gelip onu kurtarması gerekiyor. Cümleleri tam olarak bunlar değildir ama beklentileri bu yöndedir.

Öz eleştiri yapamamak insanlarla yakın ilişkilerimizden okul ve iş hayatındaki başarılarımıza hatta kulluğumuza uzanan bir etki alanına sahiptir. Peygamber Efendimiz (s.a.v) “Canımı kudretiyle elinde tutan Allah’a yemin ederim ki, siz hiç günah işlemeseydiniz, Cenab-ı Hak sizi yok eder, yerinize günah işleyip Allah’tan bağışlanma dileyen bir millet getirir de onları bağışlardı” (Müslim, Tevbe 11; Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 309) buyurmuştur. Hata kula mahsustur, tövbe edebilsin ve Rabbine yakınlaşsın diye. Sonuç olarak mesele hata yapmaktan ziyade hatasında ısrar etmektir.

Işık ve Hava Giremeyen Bir Odada Yaşamak

Öz eleştiri yapabilen kişiler eksiklerini, hatalarını görme ve onları düzeltme fırsatını yakalamıştır. Öz eleştiriden uzak duranlar ise hata ve eksikleri ile yaşamaya mecburdur. Böylesi bir hayat ise illüzyondan ibarettir. Gerçeęi talep etmeyen, kendi algısını hakikat kabul eden insanlar hem kendilerini hem başkalarını manipüle ederek bu alternatif gerçekliği devam ettirmek isterler ancak bir noktada gerçeklerin ortaya çıkma huyuyla onlar da tanışacaktır. Öz eleştiri için yeni bir şans daha demek olan bu yüzleşme anlarında hala kendi bildiğinde diretmek kişiyi duvarları giderek kalınlaşan, dışarıdan ışık ve hava giremeyen bir odaya hapseder.

Öz Eleştiri Doğru Arkadaşlıkları Getirir

Öz eleştiri yapabilen kişiler duygu ve düşüncelerini kritik edebildikleri için kendilerini daha iyi tanır, güçlü ve zayıf yönlerini ayırt edebilirler. Bu şekilde insan ilişkilerinde, ister arkadaş ister eş olsun doğru kişiyi seçme hususunda daha isabetli tercihlerde bulunabilirler. Öz eleştiri ile kendine dürüst olan insan, ilişkilerinde de otantik kişiliğini koruyabilir, maskelere ihtiyaç duymaz. Bu ise onu hataları da olsa sevilen bir arkadaş, eş, evlat yapacaktır. Çünkü hatası varsa onu kabul edeceği, düzeltmek için çaba sarf edeceği güvenini muhatabına verir.

Başarının Şartlarından Biri Öz Eleştiri

Okulda yahut işte başarılı olmak için pek çok koşulu yerine getirmemiz gerekir. Planlı ve disiplinli çalışmak, görevlerimize gereken özeni göstermek bunlardan ilk akla gelenleri. Ancak bazen ne kadar özensek de başarısız olabiliriz. Böylesi durumları dünyanın sonu gibi yaşamamak için öz eleştiri elimizdeki en büyük kurtarıcıdır. İşimizin

neden başarıyla sonuçlanmadığı üzerine sağlıklı değerlendirmeler yaparsak, bir sonraki adımda hangi konularda hangi detaylara dikkat edeceğimizi öğrenmiş oluruz. Böylece önceki başarısızlıklarımız sonraki başarımızın parçasına dönüşebilir.

Esnek Olan Kazanır

Kadim felsefede değişimi yasa olarak gören Herakleitos bu düşüncesini “Aynı nehirde iki kere yıkanılmaz” sözüyle ifade eder. Hayat değişmektedir, insan değişmektedir. Esnemeyi öğrenememiş insanların çabuk kırıldığını biliriz. Öz eleştiriden uzak durarak değişime direnmek, var olan kırılganlığımızı artırır, kötü sonuçları daha yıkıcı yaşamamıza neden olur. Nefes aldığımız müddetçe yeni şeylerle karşılaşmaya, onlarla başetmeye, başetmek için değişmeye muhtacız. Değişim içinse esnek olmak zorundayız. Nitekim düştüğünde kırılmayanlar da esnek olanlardır...

Attığımda O Oku...

Esra Gayretli

Okçuluk, Türk kültüründe diğer tüm spor dalları gibi spor olmanın çok ötesinde anlamlar ihtiva eder. **O, bozkırdan saraylara, savaş meydanlarından şiire, tekkeden mektebe uzanan uçsuz bucaksız kültür atlasımızın müşterek motiflerinden biri olmuştur.**

Bir milleti tanımak için tarih kitaplarını karıştırmak; o milletin savaşlarını, zaferlerini ve mağlubiyetlerini öğrenmek yetmez. İnsan, bir milleti asıl olarak erdemlerinden, değerlerinden, çocuklarına anlattıkları hikayelerden, kuşaktan kuşağa aktarmaya değer bulduğu öğretilerden tanır. Çünkü medeniyet dediğimiz şey şehirler, saraylar, yollar, köprülerden ibaret değildir; medeniyet, özünde bir insan yetiştirme sanatıdır. Bir toplumun dünyaya nasıl baktığını, insan tasavvurunu ve hayatı hangi anlam ekseninde kurduğunu gösteren büyük bir terbiyeler bütünüdür. Bu terbiyenin izleri bazen bir şiirde, bazen bir mimari eserde, bazen de ilk bakışta spor dalı gibi görünen geleneklerin içinde saklıdır.

İnsan hangi çağda yaşamış olursa olsun, kurduğu oyunlara, yarışlara ve mücadele biçimlerine kendi karakterini de işlemiştir. Bu yüzden toplumların spor anlayışları incelendiğinde, onların kuvvete, rekabete, sabra, ahlaka ve insana dair tasavvurları da görünür hale gelir.

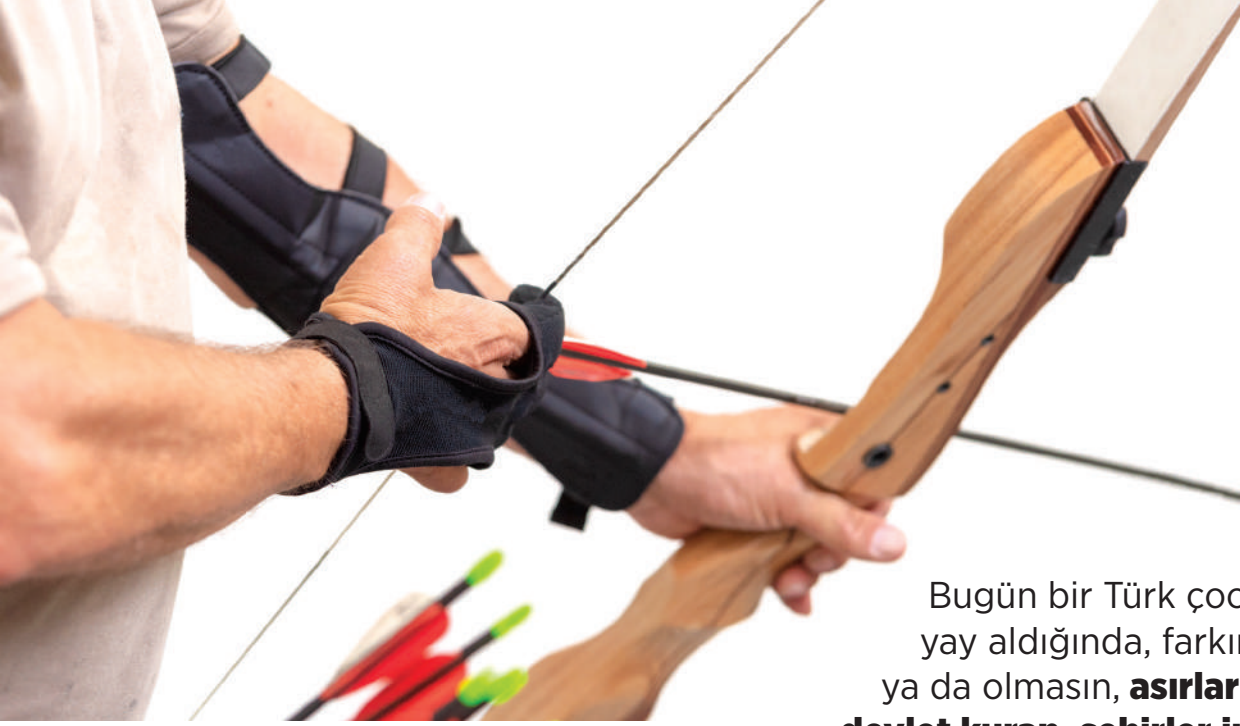
Türk medeniyeti asırlar boyunca sporu yalnızca güç üretmenin veya rakibi mağlup etmenin aracı olarak görmemiş; binicilikte cesarete, güreşte mertliğe, okçulukta irade, sabır, dikkat ve ölçüye talip olmuştur. Çünkü bu medeniyetin idealinde kuvvetli insandan ziyade; kuvvetini kontrol edebilen insan vardır. Menzile ulaşan değil; menzile varırken karakterini muhafaza edebilen insan...

Nefsin Yenildiği Terbiye Kapısı

Güreşte, müsabakaya çıkmadan önce “Alta düştüm diye yerinme, üste çıktım diye sevinme” diyen ve nihai manada galip olanın sadece Allah olduğunu işaret eden şuur; bize, pehlivanların birbiriyle yalnızca yarıştığı değil aynı zamanda kucaklaştığı, güreşin, birbirlerini değil hırslarını ve nefislerini yendikleri bir terbiye kapısı olduğunu anlatır.

Aynı şuur okçulukta da muhafaza edilir. Okçuluk, Türk kültüründe diğer tüm spor dalları gibi spor olmanın çok ötesinde anlamlar ihtiva eder. O, bozkırdan saraylara, savaş meydanlarından şiire, tekeden mektebe uzanan uçsuz bucaksız kültür atlasımızın müşterek motiflerinden biri olmuştur.

Bugün bir Türk çocuğu eline yay aldığı anda, farkında olsun ya da olmasın, asırlar boyunca devlet kuran, şehirler inşa eden, şiirler yazan ve insan yetiştiren büyük bir medeniyet hafızasının ucundan tutmuş olur. Ok ve yay, bir silah ve avlanma aracı olarak kullanılmasının ötesinde; bir milletin kendini ve halini arz etmek için pek çok mecra da başvurduğu en güçlü ve etkili sembollerden biridir. Türklerin tarih sahnesine çıktıkları ilk dönemlerden itibaren ok ve yay; devlet anlayışının, toplumsal düzenin ve kültürel hafızanın ayrılmaz parçalarından biri olarak kendine bu medeniyette yer bulur. Nitekim ok, medeniyetimizde tarih boyunca hedefe gönderilen bir nesne olarak kalmamış; yön tayin eden, hüküm bildiren ve aidiyet ifade eden bir sembol olarak kabul edilmiştir. Oğuz Kağan destanında okun, devlet fikrinin kalbine yerleştirilmesi tesadüf değildir. Türk aklı oka, nizamın ve ortak istikametinin belirleyicisi

olarak bakmıştır. Bu sebeple Türklerin okla kurduğu ilişkiyi askeri tarih içinde sınırlandırmak eksik kalır.

Okun Gücü: Sabır, Dikkat, Ölçü ve İrade

Ok, bozkırda devlet kurmuş, Anadolu'da yurt tutmuş, fetih ordularıyla çağ açmıştır. Fakat hikayesi burada sona ermemiştir. Okun gücü; savaş meydanlarından taşıp şiire, musikiye, saraylara, tekkeye varmış ve nihayet ok, bir medeniyetin kalbine kök salmıştır.

İstanbul'un fethinden sonra Okmeydanı bir kültür ve irfan merkezi haline gelir. Burada yetişen kemankeşler, menzile ok gönderen maharet sahipleri olarak kalmaz; aynı zamanda sabrın, ölçünün ve nefis terbiyesinin taşıyıcısı olarak kabul edilir. Bu dünyanın merkezinde ise Okçular Tekkesi vardır. Burası atış talimi yapılan bir yer olduğu gibi aynı zamanda ahlakın, adabın ve disiplinin öğretildiği bir irfan ocağıdır. Buraya gelen gençler yalnızca yay germeyi öğrenmezler. Burada sabır, dikkat, ölçü ve irade de ok atan ellerin sahibine nakış nakış işlenir. Zira insana hedefi şaşırtan her zaman titreyen eli değildir.

Bugün bir Türk çocuğu eline yay aldığı anda, farkında olsun ya da olmasın, **asırlar boyunca devlet kuran, şehirler inşa eden, şiirler yazan ve insan yetiştiren büyük bir medeniyet hafızasının ucundan tutmuş olur.**

Kemankeşlik de tam olarak burada başlar. Kemankeş, gücü kadar ölçüyü de bilen, öfkesi kadar sabrını da yöneten, hedefi kadar kendisini de gözleyen insandır. Enfal suresinde "kemankeş sırrı" diye ifade edilen bir ayette Allah Teala, "Attığın zaman (o oku) sen atmadın, Allah attı!" (Enfal, 17) der.

Okçular işte bu inançla oklarını "Ya Hakk" diyerek atarlar. Bu mukaddes ifade, insanı kibirden koruyan yüce bir hatırlatmadır. Oku yaya yerleştiren sensin. Kirişi çeken sensin. Nişanı alan sensin. Fakat tüm bunların sonunda ortaya çıkan neticeyi kendi kudretinin eseri saymaman gerektiğini de öğrenirsin. Belki de bu yüzden okçuluk, Türk-İslam kültüründe bir isabet meselesinin ötesinde bir teslimiyet meselesidir.

Sanat Eseri Olarak Osmanlı Okları

Spor dallarını bile zarafet ve estetikle icra eden bir medeniyetin evlatları olmak en büyük iftihar ves-

lelerimizden biridir. Zira günümüzde Osmanlı okları sanat eseri olarak kabul edilmekte; altın varaklar ve çiçeklerle bezenmiş oklarımız Avrupa'nın bazı yerlerindeki müzelerde sergilenmektedir.

Zihgir... Kabza... Temren... Kiriş... Menzil...

Bilmeyenler için yabancı sayılabilecek bu kelimelerin her biri, asırların biriktirdiği büyük bir kültürün izlerini taşır. Başparmağa takılan zihgir hem parmağı koruyan bir araç hem de gücü kontrol etmenin sembolüdür. Menzil hem okun düştüğü yer hem de insanın ulaşmaya çalıştığı ufuktur. Kabza, hem yayın tutulan kısmı hem de hakimiyetin ve dengeyi korumanın ifadesidir. Kültürleri kuşaktan kuşağa aktaran en güçlü unsur şüphesiz ki dildir. İnsan bir kelimeye tutunup onun peşi sıra diyor diyor gezebilir. Asırlar öncesine uzanan izleri takip edebilir. Kelimeler insanı özüne ulaştırır. Okçuluk dilimize bu terimleri kazandırırken edebiyatımıza da muhteşem katkılar sunmuştur.

Ok ve yay, divan edebiyatı ile halk edebiyatının gözbebeğidir. Türküler, şarkılar ok ve yayı ilk bakışta tanır. Şairler sevgilinin kaşını, kirpiğini onlarla metheder; o şiirler birilerinin dilinde türkü olur, tellerde vurur ve çağları aşır gönüllerde makes bulur. Uzaktan sadece bir spor dalı gibi görünen okçuluğun, bizim medeniyetimizde menzili uçsuz bucaksızdır. Oklar yaydan çıkar; şiir olur, şarkı olur, türkü olur ve nerede olursa olsun insanı bulup kalbinin tam ortasından vurur.

Okçuluk Yeniden Genç Kuşakların Gündeminde

Okçuluğun son yıllarda yeniden görünür hale gelmesinin en önemli sebeplerinden biri, onu bir kültür mirası olarak ele alan yaklaşımın güçlenmesidir. Bu noktada Dünya Etnospor Birliği'nin üstlendiği rol dikkat çekici. Çünkü Etnospor, unutulmaya yüz tutmuş geleneksel sporları yeniden sahaya taşıırken onların taşıdığı hafızayı, dili ve medeniyet bir-

kimini de görünür kılmaktadır. Okçuluğun yeniden genç kuşakların gündemine girmesinde, menzilden hafızaya uzanan bu köprünün önemli bir payı var. Bununla beraber okçuluğa dair çocuk yapımlarının, kitapların, televizyon dizilerinin desteklenmesi de gençler ve çocuklar için okçuluğu cazip spor dallarından biri haline getirdi.

Bugün hem modern hem de geleneksel okçulukta sportif başarılarımızın artması kesinlikle tesadüf değil. Ardında yeni nesiller için taşınan sorumluluk, geçmişe duyulan vefa ve sadakat var...

Bir hafızanın geri dönüşünü seyrediyoruz. Bahtıyarız. Olimpiyatlarda, Avrupa ve Dünya şampiyonalarında okçuluktan sebep nazlı hilalin dalgalanıyor oluşu gönül bahçemize ümit tohumları ektir. Emanete sadakat göstermenin ve bu gayretin zaferlerle taçlanması lezzeti ise bambaşka...

Bugün bu toprakların hangi köşesinde bir yay getirilse Asya bozkırlarından Anadolu'ya, Ötüken'den Okmeydanı'na, divan edebiyatından halk şiirine ve nihayetinde bugünlere uzanan büyük bir hikaye yeniden nefes alır. Çünkü bazen okun menzili tahmin edemeyeceğimiz kadar uzun olur. Ok fırlar, zamana doğru yol alır ve asırlar sonra dönüp yeniden bizi bulur.

Rubaşa Temimi

Tertemiz Vatan Evladı 15 Temmuz Kahramanı Ömer Halisdemir

***“Allah yolunda
öldürülenler için
‘ölüler’ demeyin.
Hayır, onlar diridirler,
fakat siz bilemezsiniz.”
(Bakara, 154)***

Zekai Aksakallı: “Ömer; Tuğgeneral Semih Terzi vatan hainidir, isyancıdır. Onu, karargaha girmenden öldür! Bunun sonunda şehadet var. Hakkını helal et.”

Ömer Halisdemir: “Baş üstüne komutanım, hakkım helal olsun. Siz de helal edin...”

Bu konuşma Piyade Astsubay Kıdemli Başçavuş Ömer Halisdemir’in şehit olmadan önceki son konuşmasıydı.

15 Temmuz gecesı vatanımızın bütünlüğüne ve halkımızın geleceğine kastedilen hain kalkışmayı önlemek için canını çekinmeden feda eden Şehit Astsubay Kıdemli Başçavuş Ömer Halisdemir, Özel Kuvvetler Komutanlığı’na girmeye çalışan hain Semih Terzi’yi, Genelkurmay Özel Kuvvetler Komutanı Korgeneral Zekai Aksakallı’dan aldığı “Vur” emri üzerine alnından vurarak öldürmüş, ardından hainlerin 30 kurşunuyla şehadet şerbetini içmişti.

Şehit astsubayın bu emri gözünü kırpmadan gerçekleştirmesi, o kasvetli gecenin seyrini değiştirmişti. Zira darbeciler bordo berelilerin merkezini de ele geçirseydi tam anlamıyla bir katliam gerçekleştirecekti.

Ömer Halisdemir, uğruna baş koyduğu şehadete o gece kavuşmuş, gitmeden önce attığı o tek kurşunla bu ülkenin bekasını kurtarmış, milletimizin kalbinde ve hafızasında derin bir iz bırakmıştı. Tertemiz bir vatan evladı olduğunu o gece öğrendiğimiz Halisdemir, şehadetine ardından ortaya çıkan detaylarla da kaybımızın ne kadar büyük olduğunu bize gösterdi. Gelin, şehidimizi daha yakından, babasının dilinden tanıyalım biraz da...

Çobanlık Yaparak Okumaya Çalıştı

Şehidimizin babası Hasan Hüseyin Halisdemir, Ömer Halisdemir’in hep çalışkan ve azimli bir evlat olduğunu ifade ediyor ve hangi şartlarda yetiştiğini şöyle anlatıyor: “Kahramanım çok zor çocukluk ve öğrencilik yılları geçirdi. Çobanlık yaparak okumaya çalıştı. Her sabah 5’te kalkarak okula gitmek zo-

runda kalırdı. Okuldan gelince de çobanlık yapardı. Hafta sonu tatillerinde, yaz dönemlerinde bütün vakti çalışmakla geçerdi. Tek isteği de bir an önce okuyup devlet memuru olmaktı. Çünkü şartlar onu gerektiriyordu. Onun yükü büyüktü. Meslek sahibi olup sadece kendisini kurtarmak değil, ailesine kardeşlerine de destek olmak istiyordu ve öyle de oldu. Dün kardeşleri için, ailesi için kendini feda eden kahraman şehidimiz bugün ülkesi için kendini feda etti.”

“Ona Minnettarım”

“Ben, Ömer Halisdemir’in babası olarak devletine, milletine, bayrağına sahip çıktığı için, evladım bu namussuz darbecileri tek kurşunla vurduğu için çok mutluyum, evladıma çok teşekkür ederim” sözleriyle şehidine şükranını dile getiren baba Halisdemir, oğlunun vatani için bir gün bile “Ben yorulдум” cümlesini kurmadığını, şehidimizin Kuzey Irak, Güneydoğu, Afganistan ve Avrupa’da dahi vatani görevini layıkıyla yerine getirdiğini ifade ediyor.

Yaşanacakları Hissetmiş Gibi...

Hasan Hüseyin Halisdemir, 15 Temmuz gecesı yaşanacakları oğlunun hissettiğini dile getirirken, onunla son konuşmalarını ise şöyle anlatıyor: “Her fırsatta bizi arıyordu. Mutlaka her gün görüşüyorduk. En son gün görüştüğümüzde sanki yaşananları hissetmiş gibi bana içinde kötü bir his olduğunu söylemişti. Ben de ‘İçini ferah tut oğul’ diye teselli etmişim. Olayları duyup şehit olduğunu öğrenince ilk aklıma gelen bu sözleri oldu.”

15 Temmuz gecesı yerine getirdiği emrin ağırlığının elbet Ömer Halisdemir de farkındaydı, belki son anda onun da aklına ailesi, sevdikleri geldi fakat kahraman şehit bir seçim yaptı. Vatanının ve milletinin bekası için bir söz vermişti ve o sözü yerine getirdi. Şimdi bize düşen onun aziz hatırasını yaşatmaya, sahip olduğu kahramanlığı örnek almaya çalışmaktır. İsmi memleketin her köşesine kazıdığımız Kahraman Şehit Ömer Halisdemir’i unutmak, bu vatani unutmaktır çünkü...

İSTANBUL ŞAİRİ: **YAHYA KEMAL BEYATLI**

Şule Akyol

Yahya Kemal Beyatlı “Aziz İstanbul” isimli eserinde, İstanbul’un tüm güzelliklerini ve zorluklarını, semtleri ve bilhassa camileri üzerinden ele alarak bu büyülu şehrin maddi ve manevi derin bir incelemesini yapmıştır.

1884 yılında Üsküp’te dünyaya gelen Yahya Kemal Beyatlı, Türk edebiyatının en önemli isimlerinden birdir. Mütefekkir ve şair kimliğiyle bilinen Beyatlı, aynı zamanda milletvekilliği de yapmış bir bürokrattır. Aruz vezniyle yazdığı şiirler, divan edebiyatıyla modern edebiyat arasında bir köprü olmuştur. Hayattayken hiçbir kitabı yayınlanmamış, tüm eserleri vefatından sonra basılmıştır.

“Sade Bir Semtini Sevmek Bile Bir Ömre Değer”

Yahya Kemal Beyatlı’nın “Bir Başka Tepeden” isimli şiirindeki; “Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul, / Görmedim, gezmediğim, sevmemişim hiçbir yer. / Ömrüm oldukça, gönül tahıtıma keyfince kurul! / Sade bir semtini sevmek bile bir ömre değer.” dizelerini bilmeyen kimse yoktur. Şairin İstanbul’a olan aşkı, başkaca eserlerinde, dizelerinde, satırlarında da sıklıkla karşımıza çıkmaktadır.

İstanbul şairi olarak anılan Yahya Kemal’in, Ankara’daki milletvekilliği dönemlerinde bile bulduğu her fırsatta soluğu İstanbul’da aldığını bilmekteyiz. Onun İstanbul sevdasını sadece bir şehre duyulan sevgi olarak nitelendirmek çok eksik olacaktır. Osmanlı İmparatorluğu’ndan Türkiye Cumhuriyeti’ne geçiş döneminde yaşamış olan Yahya Kemal, İstanbul’da, Türklüğün ruhunu, medeniyet tasvirini, şehrin kültürel ve tarihi dokusunun verdiği bilinci okuyucusuna titizlikle sunmuştur.

Özellikle de “Aziz İstanbul” isimli eserinde, İstanbul’un tüm güzelliklerini ve zorluklarını, semtleri ve bilhassa camileri üzerinden ele alarak bu büyülu şehrin maddi ve manevi derin bir incelemesini yapmıştır. Milli Mücadele zamanlarında

kaleme aldığı birçok yazısının da içinde bulunduğu “Aziz İstanbul” eseri, şairin şehrinin önemini daha iyi anlamamızı sağlamaktadır.

“Bu Şehrin Güzelliklerinde Sanatın Nizamını Aradı”

Kendini İstanbul’la özdeşleştirmiş başka şairlerin de olduğu muhakkak. Ancak Yahya Kemal’in İstanbul’la kurduğu bağ, Ahmet Hamdi Tanpınar’ın bile altını çizdiği bir konu olmuştur.

Tanpınar, Yahya Kemal’in diğer isimlerin önüne geçip neden İstanbul şairi olarak anıldığını bize şöyle anlatır: “Yahya Kemal’in onlardan farkı İstanbul’un şairi olmasıdır. O, yaşanan bir mede-

niyetin hazır çerçevesinden değil, bir ferdiyetin adesesinden, bir daüssılaya benzeyen sevgiden ve bir tefekkürün arasından İstanbul’u gördü ve teganni etti. Belki daha ileri gitti; bu şehrin güzelliklerinde sanatın nizamını aradı.”

Yahya Kemal’in İstanbul’un her köşesini keşfetmeye ömrünün yetip yetemeyeceği endişesini belirttiği satırları... Ankara’nın en güzel yanını sorduklarında verdiği “İstanbul’a dönüşü” cevabı... Son olarak da “Bir gün dönüş olsa ahiretten; İstanbul’a dönmek isterim ben” sözleri... Tüm bunları üst üste koyduğumuzda, Beyatlı’nın neden İstanbul Şairi olarak anıldığını daha iyi görebiliriz.

İstanbul şairi olarak anılan **Yahya Kemal’in**, **Ankara’daki** milletvekilliği dönemlerinde bile bulduğu her fırsatta soluğu **İstanbul’da** aldığını bilmekteyiz.

”

 sadadergi

Fikir, Kültür, Sanat ve Edebiyat

Daha fazlası için takip et.

TÜGVA
TÜRKİYE GENÇLİK VAKFI

28 il 34 Yurt

**Ben Yurt Diyeyim
Sen Aile, Yuva Anla**

**Biz Detayları Düşündük
Sen Hedefine Odaklan**

 tugva.org